

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ
ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Ενημερωτικό Δελτίο

για τις

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Κωδικός:6029

Τεύχος 64, Ιούλιος – Αύγουστος 2010

Πάνος Καζάκος, «Γιατί δημοσιονομική προσαρμογή;»

1

Επισκόπηση

2

Φάκελος: «Οι Εξωτερικές Σχέσεις της Ε.Ε. στη μετά τη Λισαβόνα εποχή».

7

Τύπος

22

- Ελληνικός

- Ξένος

Τεκμηρίωση

24

- Π.Κ. Ιωσκειμίδης, «Η Συνθήκη της Λισσαβόνας. Παρουσίαση, Ανάλυση, Αξιολόγηση, β' έκδοση συμπληρωμένη, Αθήνα», Εκδόσεις Θεμέλιο, 2010

- Ε.-Α. Σαμπατάκου, «Ερμηνεύοντας την εξέλιξη της Κοινής Μεταναστευτικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης», Εκδόσεις Παπαζήση 2010.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΟΠΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΕΕΕΠ)
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
 Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα.

Το Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ) ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2002 βάσει του Προεδρικού Διατάγματος 278/2002 στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρόκειται για έναν ανεξάρτητο, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ερευνητικό και εκπαιδευτικό φορέα που λειτουργεί εντός Πανεπιστημίου διατηρώντας ωστόσο ευρεία διοικητική και οικονομική αυτονομία.

Το Εργαστήριο στοχεύει τόσο στην εξειδικευμένη μελέτη και διακλαδική προσέγγιση του φαινομένου της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης όσο και στην προώθηση του διαλόγου σε επιστημονική βάση. Έχει ως αποστολή τη συστηματική παρακολούθηση, ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση των εξελίξεων στον Ευρωπαϊκό χώρο, τη συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό, τη συμμετοχή σε εθνικά, κοινωνικά ή διεθνή προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και επιμόρφωσης προσωπικού, την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας και τη διεξαγωγή βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας, την οργάνωση σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων, διαλέξεων, καθώς και την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων.

Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Π.Κ. Ιωακειμίδης

Υπεύθυνη Ερευνητικής και Διαχειριστικής Στήριξης Εργαστηρίου: Κλεοπάτρα Ματσουκά
Επιστημονικό Συμβούλιο: Π. Κ. Ιωακειμίδης, Π. Καζάκος, Ν. Μαραβέγιας, Μ. Τσινισιζέλης, Κ. Υφαντής, Ι. Υφαντόπουλος, Π. Βαρβαρούσης, Σ. Βέρνυ, Ε. Δούση, Ν. Κουτσιαράς.
Με το Εργαστήριο συνεργάζονται επίσης μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (ΕΚΕΜ)
 Ξενοφώντος 4, 105 57 Αθήνα

Το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (ΕΚΕΜ) ιδρύθηκε το 1988. Είναι Κρατικό Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και εποπτεύεται από το Υπουργείο Εξωτερικών.

Κύρια αποστολή του ΕΚΕΜ είναι η προαγωγή της μελέτης των ευρωπαϊκών θεμάτων. Το Κέντρο αποτελεί συμβουλευτικό βραχίονα του Υπουργείου Εξωτερικών καθώς και φορέα παραγωγής καινοτόμων ιδεών και ρεαλιστικών προτάσεων στην προσπάθεια διαμόρφωσης και εφαρμογής μιας ολοκληρωμένης και συνεκτικής ευρωπαϊκής πολιτικής στη χώρα μας.

Το ΕΚΕΜ είναι, επίσης, επιφορτισμένο με την ενημέρωση των Ελλήνων πολιτών σχετικά με τη λειτουργία και τις δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ταυτόχρονα, αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου, αναλαμβάνοντας σειρά πρωτοβουλιών μετεκπαίδευσης και δια βίου μάθησης, πάντοτε σε ζητήματα ευρωπαϊκών πρακτικών και διακυβέρνησης.

Το Κέντρο διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο και το ερευνητικό έργο του εποπτεύεται από δεκαμελές Επιστημονικό Συμβούλιο.

Μηνιαία Έκδοση

Ιδιοκτήτης : Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα
Εκδότης (& Επιστημονικός Υπεύθυνος Δελτίου) : Π. Κ. Ιωακειμίδης, Διευθυντής Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα.

Η έκδοση γίνεται σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (ΕΚΕΜ) και με τη στήριξη της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος European Management Partnership.

Συντακτική ομάδα: Δρ. Άννα Βαλλιανότου (& υπεύθυνη σύνταξης), Κλεοπάτρα Ματσουκά, Δρ. Μαρίνα Πετρέλλη.
 Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν οι Φανή Γιαννακοπούλου και Γιορίνα Μαράτση.
 Για τυχόν παρατηρήσεις και σχόλια: 2103689535, newsletter_eeep@dspa.uoa.gr

Πάνος Καζάκος, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

«Γιατί δημοσιονομική προσαρμογή;»

Επειδή συχνά η δημοσιονομική προσαρμογή που προβλέπεται στο Μνημόνιο εμφανίζεται σαν μια αυθαίρετη επιλογή, είναι σκόπιμο να υπενθυμίσουμε συνοπτικά το οικονομικό σκεπτικό στο οποίο (υποθέτουμε ότι) βασίστηκε:

(α) Στους μήνες που προηγήθηκαν έγινε φανερό ότι το δημόσιο χρέος ήταν εκτός ελέγχου και η κυβέρνηση είχε ήδη ή κινδύνευε να χάσει κάθε δυνατότητα άντλησης πόρων από τις κεφαλαιαγορές. Αυτή η δυσμενής εξέλιξη αποτυπωνόταν στα επιτόκια που ζητούσαν οι δανειστές. Το αποτέλεσμα θα ήταν μια απότομη και «ανοργάνωτη» χρεοκοπία με ανυπολόγιστο πολιτικό, οικονομική και κοινωνικό κόστος.

(β) Η άνοδος των επιτοκίων πίεζε τους ρυθμούς μεγέθυνσης προς τα κάτω και, σε συνδυασμό με τις αβεβαιότητες που προκαλούσε, εξανέμιζε τις προοπτικές για ανάκαμψη.

(γ) Χωρίς δημοσιονομική προσαρμογή ακόμη και μια (οργανωμένη ή όχι) χρεοκοπία και περικοπή του χρέους) δεν θα έλυνε τα προβλήματα. Αργά η γρήγορα (μάλλον γρήγορα) η χώρα, κάνοντας μεγάλα ελλείμματα, θα συσσώρευε χρέη και θα επέστρεφε στην ίδια κατάσταση που βρέθηκε το 2009-2010. Μάλιστα τότε η θέση της στις διεθνείς αγορές θα ήταν χειρότερη γιατί το ιστορικό της χρεοκοπίας θα τροφοδοτούσε τη δυσπιστία των δανειστών.

Επομένως, το χρέος έπρεπε να επανέλθει σε ένα «διατηρήσιμο μονοπάτι» με την εφαρμογή ενός αξιόπιστου σχεδίου προσαρμογής. Έπρεπε δηλαδή να αλλάξει το μοντέλο δημοσιονομικής διαχείρισης που στηριζόταν σε διαρκή ελλείμματα (και πελατειακές διευθετήσεις). Επιπλέον, δεν αρκούσε η βραχυχρόνια περικοπή των ελλειμμάτων και, κυρίως η δημιουργία «πρωτογενών πλεονασμάτων», αλλά έπρεπε να ληφθούν συμπληρωματικά μέτρα μακράς πνοής για τον έλεγχο των δαπανών για συντάξεις και υγειονομική περίθαλψη. Άλλως οιαδήποτε βραχυχρόνια μείωση των ελλειμμάτων θα ανατρεπόταν λόγω της δημογραφικής εξέλιξης, της κακοδιαχείρισης, των ανορθολογισμών, της σπατάλης και της διαφθοράς στους τομείς αυτούς.

Βέβαια, δημοσιονομικές τάσεις που εκδηλώνονται με την αύξηση των χρεών είχαν εμφανισθεί γενικότερα στις αναπτυγμένες οικονομίες, στις οποίες δεχόμαστε ότι ανήκει η χώρα. Κατά το ΔΝΤ ουδέποτε τα χρέη των χωρών αυτών έφθασαν σε τέτοια επίπεδα σε μια περίοδο, στην οποία δεν έγινε κάποιος μεγάλος πόλεμος. Πράγματι, τα χρέη της γενικής κυβέρνησης ως % του ΑΕΠ στις 20 αναπτυγμένες χώρες που εξετάστηκαν διογκώθηκαν από 78%(2007) σε 97% (2009) και θα φθάσουν το 115% (2015). Ξεπερνούν δηλαδή πλέον το όριο πέραν του οποίου τα χρέη δεν είναι διαχειρίσιμα.

Πρέπει να προσθέσουμε ότι εκτός της δημοσιονομικής προσαρμογής χρειάζονται και οι περιβόητες μεταρρυθμίσεις. Στόχος τους είναι να βελτιωθούν οι προοπτικές ανάκαμψης της οικονομίας

Αναμφίβολα, η δημοσιονομική προσαρμογή που συμφωνήθηκε με το Μνημόνιο είναι απαιτητική, αλλά όχι αδύνατη όπως δείχνει και η ιστορική εμπειρία. Προς το παρόν εξελίσσεται καλύτερα από όσο οι απαισιόδοξοι ανέμεναν. Η κυβέρνηση δείχνει αποφασιστικότητα- παρά τις εμφανείς δυσλειτουργίες της. Αλλά δεν ισχύει το ίδιο για τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Η σπουδαιότερη εξαίρεση είναι το ασφαλιστικό, για τα αποτελέσματα του οποίου δεν έχουμε όμως ακόμη αξιόπιστα στοιχεία.

Αν και η μάχη δεν κρίθηκε ακόμα, οι αλλαγές που έγιναν ως τώρα ήταν αδιανόητες ως και πριν από μερικούς μήνες.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Η Βελγική Προεδρία μπορεί να συμβάλει στην επίλυση των διοργανικών εντάσεων

Σύμφωνα με δημοσίευμα του Euractiv¹, ο Olivier Chastel, Υφυπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων του Βελγίου, δήλωσε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (13/7/2010) ότι το Βέλγιο ως ιδρυτικό μέλος της Ε.Ε. και ως «οικοδεσπότης» των θεσμών της Ε.Ε. είναι σε θέση να συμβάλει στην επίλυση των διοργανικών εντάσεων που συνδέονται με την εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβόνας. Το Βέλγιο ανέλαβε την προεδρία της Ε.Ε. με μια μεταβατική κυβέρνηση στην εξουσία, μετά από τη διενέργεια εθνικών εκλογών στις οποίες προηγήθηκε ο αυτονομιστής Φλαμανδός ηγέτης Bart De Wever. Σύμφωνα με τον Βέλγο αξιωματούχο, κατά τη διάρκεια της εξάμηνης προεδρίας του Συμβουλίου, το Βέλγιο θα κρατήσει ένα δευτερεύοντα

ρόλο αφήνοντας την πρωτοκαθεδρία στην Υπατη Εκπρόσωπο Catherine Ashton και στον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Herman Van Rompuy. Ο Olivier Chastel υποστήριξε ότι υπάρχουν σοβαρά προβλήματα αναφορικά με τις Συμφωνίες, ένα νομικό έγγραφο που ρυθμίζει τις σχέσεις μεταξύ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη χρονική περίοδο 2010-2015. Επισημαίνεται ότι αυτό είναι το πρώτο σχετικό έγγραφο που εκπονείται στο πλαίσιο της Συνθήκης της Λισαβόνας. Σύμφωνα με τον Βέλγο αξιωματούχο, ορισμένα σημεία της συμφωνίας είναι εκτός του πνεύματος των Συνθηκών της Ε.Ε. Τα κράτη μέλη ζήτησαν από τη Βελγική Προεδρία να συνεχίσει τις ανεπίσημες επαφές με το ΕΚ προκειμένου να θέσουν τις νομικές ανησυχίες για τα ζητήματα που θεωρούν ότι θα επηρεάσουν τη θεσμική ισορροπία της Ε.Ε.

Σύμφωνα με το δημοσίευμα του EurActiv, πηγές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δήλωσαν ότι οι ανησυχίες του Συμβουλίου επικεντρώνονται,

κυρίως, στην «πλήρη συμμετοχή του Ε. Κοινοβουλίου στις διεθνείς διαπραγματεύσεις». Το ΕΚ ανακηρύχθηκε σε αναδυόμενο παράγοντα στη διεθνή σκηνή αφού κέρδισε παραχωρήσεις σε ένα σχέδιο συμφωνίας μεταξύ Ε.Ε. και ΗΠΑ για την κατανομή ιδιωτικών τραπεζικών στοιχείων που σχετίζονται με έρευνες για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Σύμφωνα με τη συμφωνία-πλαίσιο, η Ε. Επιτροπή έχει δεσμευτεί για την πλήρη ενημέρωση του ΕΚ σε κάθε στάδιο των διαπραγματεύσεων σχετικά με τις διεθνείς συμφωνίες, και ιδίως με εκείνες που σχετίζονται με εμπορικά θέματα, για τα οποία απαιτείται η έγκριση του ΕΚ. Αλλά το Συμβούλιο αντιτίθεται στην κοινή χρήση αυτής της εξουσίας με το Κοινοβούλιο και ερμηνεύει με διαφορετικό τρόπο τη Συνθήκη της Λισαβόνας.

Επιπλέον, ο Olivier Chastel δήλωσε ότι η Βελγική Προεδρία θα προσπαθήσει να γεφυρώσει τις διαφορές που σχετίζονται με τον προγραμματισμό της νομοθετικής δραστηριότητας της Ένωσης. Ο Βέλγος αξιωματούχος παρουσίασε ως εξής τα σημεία τριβής: η Ε. Επιτροπή υπερασπίζεται το δικαίωμα της πρωτοβουλίας, το Συμβούλιο επιμένει ότι δεν χρειάζεται να υποβάλει το πρόγραμμά του στο ΕΚ, ενώ το ΕΚ θα προτιμούσε να υπάρχει ενιαίος σχεδιασμός. Όσο διατηρείται το δικαίωμα πρωτοβουλίας, η Ε. Επιτροπή είναι ανοιχτή σε διοργανικό διάλογο με βάση το νομοθετικό της πρόγραμμα, σημείωσε ο Olivier Chastel. Ως λύση, προτείνει έναν άτυπο αλλά τακτικό διάλογο μεταξύ της εκάστοτε ομαδικής Προεδρίας και μιας αντιπροσωπείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Πέρα από τις διοργανικές διαμάχες, ο σχεδιασμός της νομοθετικής δραστηριότητας της Ε.Ε. παρουσιάζει

ιδιαίτερο ενδιαφέρον, δεδομένου ότι επηρεάζει άμεσα την έγκριση του προσεχούς πολυετούς προϋπολογισμού της Ε.Ε. για το χρονικό διάστημα 2013-2021. Η έγκριση του προϋπολογισμού για το 2011 θα αποτελέσει ένα προηγούμενο, υποστήριξε ο Olivier Chastel, καθώς θα είναι ο πρώτος προϋπολογισμός που εμπλέκει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ως πλήρη συννομοθέτη επί ίσοις όροις με το Συμβούλιο. Συνεπώς η εισαγωγή μιας ορθής πρακτικής, το συντομότερο δυνατό, είναι προς το συμφέρον τόσο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσο και του Συμβουλίου.

Ο επικεφαλής της Επιτροπής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τον προϋπολογισμό Alain Lamassouere δήλωσε ότι ο Olivier Chastel επιθυμεί «να εμπλουτίσει» τη συζήτηση για τον προϋπολογισμό του 2011 κατά τη διάρκεια της Βελγικής Προεδρίας, με τις προτάσεις της Ε. Επιτροπής σχετικά με τις δημοσιονομικές προοπτικές της Ε.Ε. (2013-2021) οι οποίες αναμένονταν τον Σεπτέμβριο.

Επιπλέον, ο Olivier Chastel αναφέρθηκε σε μια πιθανή λύση όσον αφορά στη νομική ρύθμιση για την ενσωμάτωση των 18 νέων βουλευτών, οι οποίοι πρόκειται να συμμετάσχουν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας. Ο Βέλγος αξιωματούχος άφησε να εννοηθεί ότι θα μπορούσε να βρεθεί μία ρύθμιση με την ενσωμάτωση ενός κειμένου στην επερχόμενη Συνθήκη προσχώρησης της Κροατίας, για την οποία θα αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις κατά τη διάρκεια της συγγραφικής προεδρίας της Ε.Ε., το πρώτο εξάμηνο του 2011. Η Συνθήκη προσχώρησης της Κροατίας πρέπει να ενσωματώσει τα opt-outs που χορηγήθηκαν στην Ιρλανδία το 2009, σε αντάλλαγμα για τη διεξαγωγή

¹ <http://www.euractiv.com/en/future-eu/belgium-bids-ease-lisbon-treaty-tensions-news-496287>

ενός δεύτερου δημοψηφίσματος για τη Συνθήκη της Λισαβόνας. Τα opt-outs σχετίζονται με τη φορολογική πολιτική, τα κοινωνικά θέματα, τις αμβλώσεις και την Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΕΠΠΑ). Ομοίως, πρέπει να περιληφθούν στη Συνθήκη και οι εγγυήσεις που δόθηκαν στην Τσεχική Δημοκρατία, για την προστασία των πολιτών από πιθανές αξιώσεις ιδιοκτησίας από τους Γερμανούς που είχαν εκδιωχθεί από την Τσεχοσλοβακία μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο (με τα διατάγματα Beneš). Σε ερώτημα των ευρωβουλευτών αν η Βελγική προεδρία θα πληρώσει το τίμημα της «κόπωσης από την αλλαγή της Συνθήκης», ο Olivier Chastel απάντησε ότι το Βέλγιο είναι ανοικτό στην αλλαγή της Συνθήκης. Τόνισε, όμως, ότι αυτό πρέπει να συμβεί μονό μετά από ενδελεχή μελέτη όλων των άλλων επιλογών.

Το 75% των Ευρωπαίων πιστεύει ότι ο μεγαλύτερος συντονισμός των οικονομικών και χρηματοπιστωτικών πολιτικών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ θα συνέβαλλε αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης.²

Το 75% των Ευρωπαίων πιστεύει ότι ο μεγαλύτερος συντονισμός των οικονομικών και χρηματοπιστωτικών πολιτικών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ θα συνέβαλλε αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης.

Η άποψη αυτή αποτυπώθηκε στο εαρινό ευρωβάρόμετρο 2010, την εξαμηνιαία δημοσκόπηση που

πραγματοποιεί η Ε.Ε. Η έρευνα διενεργήθηκε τον Μάιο – στο αποκορύφωμα της ευρωπαϊκής κρίσης χρέους – και δημοσιεύτηκε σήμερα. Το 72% των Ευρωπαίων υποστηρίζει την άσκηση αυστηρότερου ελέγχου από την ΕΕ όσον αφορά τις δραστηριότητες των σημαντικότερων διεθνών χρηματοπιστωτικών ομίλων, ποσοστό που παρουσιάζει αύξηση κατά 4% σε σχέση με το τελευταίο ευρωβάρόμετρο, το φθινόπωρο του 2009. Τα στοιχεία της κρίσης που ανησυχούν κυρίως τους Ευρωπαίους είναι η τρέχουσα οικονομική κατάσταση (40%, ποσοστό που παρέμεινε αμετάβλητο σε σχέση με το φθινόπωρο του 2009), η ανεργία (48%, ποσοστό μικρότερο κατά 3%) και η άνοδος των τιμών (20%, ποσοστό αυξημένο κατά 1%). Η κρίση επηρέασε επίσης τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται την Ε.Ε. οι ίδιοι οι πολίτες της: το 40% των Ευρωπαίων ταυτίζουν την Ε.Ε. με το ευρώ (+3%), το 45% με την ελευθερία μετακινήσεων, σπουδών και εργασίας οπουδήποτε στην ΕΕ (-1%) και το 24% με την ειρήνη (-4%).

«Το γεγονός ότι η συντριπτική πλειονότητα των πολιτών τάσσεται υπέρ της ενισχυμένης ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης αποδεικνύει ότι οι Ευρωπαίοι θεωρούν την Ε.Ε. καθοριστικό παράγοντα για την αντιμετώπιση της κρίσης», υποστήριξε η Viviane Reding, αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία είναι επίσης αρμόδια για θέματα επικοινωνίας. «Η εαρινή έρευνά μας – η οποία διενεργήθηκε στο απόγειο της κρίσης – αντικατοπτρίζει τις δυσκολίες και τις προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι Ευρωπαίοι τους τελευταίους μήνες. Έκτοτε, η Ε.Ε. έλαβε σημαντικά και τολμηρά μέτρα για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης. Αυτό είχε ως

αποτέλεσμα να ανακάμψει το ευρώ και να βλέπουμε ήδη τα πρώτα σημάδια ανάπτυξης των μεγαλύτερων ευρωπαϊκών οικονομιών. Σίγουρα είναι πολύ νωρίς για να πούμε ότι νικήσαμε. Ωστόσο, έχουμε πλέον την ευκαιρία να διαμορφώσουμε μια ευρωπαϊκή οικονομική διακυβέρνηση, όπως το ζητούν οι πολίτες της Ε.Ε., ώστε να μπορέσει η Ευρώπη να διασκεδάσει τις ανησυχίες τους.»

Το εαρινό ευρωβάρόμετρο 2010 πραγματοποιήθηκε μέσω προσωπικών συνεντεύξεων κατά το διάστημα 5 – 28 Μαΐου 2010, δηλαδή στο αποκορύφωμα της ευρωπαϊκής κρίσης χρέους. Συνολικά συμμετείχαν στις συνεντεύξεις 26.641 άτομα και από τα 27 κράτη μέλη της Ε.Ε.

Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι αυξάνονται οι προσδοκίες των πολιτών όσον αφορά την Ε.Ε.: διαρκώς περισσότεροι Ευρωπαίοι πιστεύουν ότι η Ε.Ε., και όχι οι ΗΠΑ ούτε οι G20, είναι σε θέση να λάβει αποτελεσματικά μέτρα για την αντιμετώπιση της κρίσης (26%, ποσοστό αυξημένο κατά 4% σε σχέση με το φθινόπωρο του 2009).

Διατυπώνεται επίσης εντονότερα το αίτημα μεγαλύτερου συντονισμού των οικονομικών και χρηματοπιστωτικών πολιτικών σε επίπεδο Ε.Ε.: το 75% των πολιτών ζητεί περισσότερη ευρωπαϊκή οικονομική διακυβέρνηση (+2% σε σύγκριση με το φθινόπωρο του 2009 και +4% σε σύγκριση με τον Φεβρουάριο του 2009). Η απαίτηση για οικονομική διακυβέρνηση είναι μεγαλύτερη στη Σλοβακία (89%), στο Βέλγιο (87%) και στην Κύπρο (87%). Διαπιστώθηκε σημαντική μεταστροφή υπέρ μιας ισχυρότερης ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης σε αρκετές χώρες, και ιδίως στη Φινλανδία και στην Ιρλανδία (+13% σε σύγκριση με το φθινόπωρο του 2009), στο Βέλγιο και στη Γερμανία (+7%), στην Αυστρία, στο

Λουξεμβούργο και στη Σλοβακία (+6%), και στις Κάτω Χώρες (+5%).

Οι περισσότεροι Ευρωπαίοι γνωρίζουν ότι όλες οι χώρες της ΕΕ αντιμετωπίζουν σήμερα σημαντικές προκλήσεις: το 74% συμφωνεί ότι η χώρα τους χρειάζεται μεταρρυθμίσεις για να μπορεί να ατενίζει το μέλλον (+1% σε σύγκριση με το φθινόπωρο του 2009) το δε 71% δηλώνει έτοιμο να υποστεί τις μεταρρυθμίσεις προς όφελος των μελλοντικών γενεών (ποσοστό αμετάβλητο). Οι Ευρωπαίοι δεν ξέρουν με βεβαιότητα ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για να τονωθεί η οικονομική ανάκαμψη: το 74% φρονεί ότι πρέπει να εφαρμοστούν αμέσως μέτρα για τη μείωση του εθνικού δημόσιου ελλείμματος και χρέους (το 85% στη Σουηδία, το 84% στην Ουγγαρία, το 83% στη Γερμανία, το 82% στο Βέλγιο και στην Κύπρο, και το 80% στην Τσεχική Δημοκρατία, στην Ελλάδα και στη Σλοβενία). Εν τω μεταξύ, στην ΕΕ των 27, το 46% στηρίζει επίσης τη χρήση των δημόσιων ελλειμμάτων για την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας (έναντι 36% που τάσσεται κατά και 18% που δεν ξέρει). Στις 16 χώρες της ζώνης του ευρώ τα αποτελέσματα είναι διαφορετικά: το 42% αντιτίθεται στη χρήση των δημόσιων ελλειμμάτων, ενώ το 41% την υποστηρίζει.

Η πλειονότητα των Ευρωπαίων πιστεύει ότι οι προτεραιότητες που έχει θέσει η Ε.Ε. στη στρατηγική της «Ευρώπη 2020» για την οικονομική ανάκαμψη είναι πράγματι σωστές (IP/10/225): το 92% συμφωνεί με την άποψη ότι οι αγορές εργασίας πρέπει να εκσυγχρονιστούν προκειμένου να αυξηθούν τα ποσοστά απασχόλησης, και ότι η παροχή βοήθειας προς τα άτομα που πλήττονται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα. Το 90%

2

http://ec.europa.eu/ellada/news/news/20100826eurobarometre_el.htm

τάσσεται υπέρ μιας οικονομίας που θα χρησιμοποιεί λιγότερους φυσικούς πόρους και θα εκπέμπει λιγότερα αέρια του θερμοκηπίου.

Στο ερώτημα σχετικά με τα οφέλη που συνεπάγεται η ένταξη στην Ε.Ε., το 49% των Ευρωπαίων υποστήριξε, τον Μάιο, ότι είναι «καλό» που η χώρα τους είναι κράτος μέλος της Ε.Ε. (-4% σε σύγκριση με το φθινόπωρο του 2009). Οι πολίτες θεωρούν θετική την ένταξη της χώρας τους στην Ε.Ε. σε ακόμα μεγαλύτερο ποσοστό απ' ό,τι το 2001, όταν, μετά την οικονομική επιβράδυνση που σημειώθηκε ως συνέπεια της έκρηξης της «φούσκας» του Διαδικτύου, το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 48%.

Η έρευνα κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι τον Μάιο του 2010 η εμπιστοσύνη στα όργανα της Ε.Ε. παρέμενε σε υψηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με την εμπιστοσύνη στις εθνικές κυβερνήσεις ή στα εθνικά κοινοβούλια (42% έναντι 29% και 31%, αντίστοιχα), αν και η εμπιστοσύνη στην Ε.Ε. μειώθηκε στο αποκορύφωμα της κρίσης (στο 42% από το 48% το φθινόπωρο του 2009). Η εμπιστοσύνη ήταν μεγαλύτερη στην Εσθονία (68%), στη Σλοβακία (65%), στη Βουλγαρία και στη Δανία (61%), ενώ ήταν μικρότερη στο Ηνωμένο Βασίλειο (20%).

Ενόψει των ενταξιακών συνομιλιών που ξεκίνησε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με την Ισλανδία στις 27 Ιουλίου 2010 (IP/10/1011), το εαρινό ευρωβαρόμετρο περιέλαβε επίσης προσωπικές συνεντεύξεις με 526 Ισλανδούς για πρώτη φορά. Οι πολίτες της Ισλανδίας ρωτήθηκαν για τη γενικότερη στάση τους απέναντι στην Ε.Ε. Τον Μάιο, το 35% εμπιστευόταν την Ε.Ε. και το 29% πίστευε ότι η Ισλανδία θα ωφελούνταν από την ένταξή της στην Ε.Ε.

Ιστορικό

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις στις 12 Μαΐου και στις 30 Ιουνίου, με σκοπό να ενισχυθεί η οικονομική διακυβέρνηση και να βελτιωθεί η διαρθρωτική και δημοσιονομική εποπτεία στην Ε.Ε. (IP/10/561, IP/10/850). Από τα τελευταία στοιχεία της Eurostat (δεύτερο τρίμηνο του 2010) προκύπτει ότι η αύξηση του ΑΕγχΠ στην ΕΕ των 27 σημείωσε άνοδο κατά 1,0% σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο του 2010. Το εαρινό ευρωβαρόμετρο 2010 (πρώτα αποτελέσματα) είναι διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://ec.europa.eu/public_opinion/standard_en.htm

ΦΑΚΕΛΟΣ: ΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΣΤΗ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΙΣΑΒΟΝΑ ΕΠΟΧΗ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 16^{ης} Σεπτεμβρίου

Στις 16 Σεπτεμβρίου συγκαλείται από τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Herman Van Rompuy η πρώτη Σύνοδος Κορυφής που θα ασχοληθεί, κυρίως, με τις εξωτερικές σχέσεις. Όπως ανέφερε ο Herman Van Rompuy σε Ανακοίνωσή του μετά τη συνάντηση του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων εν όψει της Συνόδου Κορυφής, «...η συζήτηση στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου την ερχόμενη Πέμπτη θα είναι η αρχή μιας διαδικασίας για να μπορέσει η Ευρώπη να διατυπώνει σαφώς τα συμφέροντα και τους στόχους της. Η συζήτηση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα επικεντρωθεί στην προετοιμασία της επόμενης συνόδου κορυφής με την Ασία και την Ε.Ε. καθώς και για την επόμενη Σύνοδο του G-20 στη Σεούλ. Τέλος, υπενθύμισα στους υπουργούς ότι θα ενημερώσω τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων για την κατάσταση των εργασιών στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας για την οικονομική διακυβέρνηση.»³

Η Οργάνωση και λειτουργία της ΕΥΕΔ⁴

Η απόφαση που έλαβε το Συμβούλιο στις 20 Ιουλίου 2010 καθορίζει το οργανωτικό πλαίσιο λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ). Στο 40σέλιδο κείμενο αναφέρεται πρωτίστως, όπως εξάλλου ορίζεται και από τη Συνθήκη της Λισαβόνας, ότι η ΕΥΕΔ υποστηρίζει την Ύπατη Εκπρόσωπο (ΥΕ) η οποία είναι η αρμόδια αρχή για τους διορισμούς τόσο των υπαλλήλων όσο και του λοιπού προσωπικού. Η εκτέλεση του προϋπολογισμού λειτουργίας αποτελεί ευθύνη της Επιτροπής. Στο σχετικό έγγραφο καθορίζεται επίσης ότι η ΥΕ θα πρέπει, έως τα μέσα του 2013, να προβεί σε επανεξέταση της οργάνωσης και της λειτουργίας της ΕΥΕΔ, ενώ η αναθεώρηση θα πρέπει να έχει εκδοθεί το αργότερο έως τις αρχές του 2014.

Σχετικά με την οργάνωσή της, η ΕΥΕΔ αποτελείται από την κεντρική διοίκηση και τις αντιπροσωπίες της Ένωσης σε τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς. Ο εκτελεστικός γενικός γραμματέας ασκεί τη διαχείριση της ΕΥΕΔ και μεριμνά για τον ουσιαστικό συντονισμό μεταξύ όλων των υπηρεσιών της κεντρικής διοίκησης, καθώς και των αντιπροσωπιών της Ένωσης. Ο εκτελεστικός γενικός γραμματέας επικουρείται από δύο αναπληρωτές γενικούς γραμματείς ενώ η κεντρική διοίκηση της ΕΥΕΔ αποτελείται από γενικές διευθύνσεις. Η απόφαση για το άνοιγμα ή το κλείσιμο αντιπροσωπίας εκδίδεται από την ΥΕ, σε συμφωνία με το Συμβούλιο και την Επιτροπή ενώ κάθε αντιπροσωπία τίθεται υπό την εξουσία ενός επικεφαλής. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι η λειτουργία κάθε αντιπροσωπίας αξιολογείται κατά περιόδους από τον εκτελεστικό γενικό γραμματέα.

Η ΕΥΕΔ ασκεί τις εξουσίες της σύμφωνα με το δημοσιονομικό κανονισμό που εφαρμόζεται στο γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως αναφέρεται στη

³ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/116488.pdf

⁴ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για τον καθορισμό της οργάνωσης και της λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης», 11665/1/10 REV 1 POLGEN 104 INST 243, Βρυξέλλες, 20 Ιουλίου 2010.

σχετική απόφαση του Συμβουλίου. Ιδιαίτερο, ωστόσο, ενδιαφέρον παρουσιάζει η πρόνοια σύμφωνα με την οποία αναφέρεται ρητά ότι η Ύπατη Εκπρόσωπος αναλαμβάνει το συνολικό πολιτικό συντονισμό της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, εξασφαλίζοντας την ενότητα, τη συνεκτικότητα και την αποτελεσματικότητα της εξωτερικής δράσης της Ένωσης. Τέλος, η Catherine Ashton οφείλει να υποβάλει, μέχρι το τέλος του 2011, έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή σχετικά με τη λειτουργία της ΕΥΕΔ.

Η Ετήσια Έκθεση της Ύπατης Εκπρόσωπου της Ένωσης⁵

Η ετήσια έκθεση για το 2009 καλύπτει, στο πρώτο μέρος της, τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) κατά τη διάρκεια της τσεχικής και σουηδικής Προεδρίας. Το δεύτερο μέρος της έκθεσης επικεντρώνεται στις μελλοντικές προκλήσεις του 2010.

Αναλυτικότερα, το πρώτο μέρος αποτελείται συνολικά από επτά κεφάλαια. Το πρώτο αφορά στην αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων και απειλών. Αναλύονται οι κορυφαίες, όπως χαρακτηρίζονται, προτεραιότητες της ευρωπαϊκής ατζέντας, όπως η καταπολέμηση της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής και της τρομοκρατίας καθώς και οι κίνδυνοι ασφάλειας που απορρέουν από την αλλαγή του κλίματος και τον ενεργειακό εφοδιασμό. Στο δεύτερο κεφάλαιο, μελετώνται οι περιφερειακές συγκρούσεις και η αστάθεια που δημιουργούν οι ευάλωτες και ασταθείς χώρες οι οποίες παραμένουν μια σοβαρή απειλή για την ασφάλεια της Ε.Ε. Το τρίτο κεφάλαιο δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην οικοδόμηση της σταθερότητας στην Ευρώπη και πέρα από αυτήν. Το τέταρτο κεφάλαιο ασχολείται με τη συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μια αποτελεσματικότερη πολυμερή τάξη μέσα από τη στενή της συνεργασία με τα Ηνωμένα Έθνη, το ΝΑΤΟ, τον ΟΑΣΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης καθώς και τη συμμετοχή της σε άλλους διεθνείς συντονιστικούς μηχανισμούς. Το πέμπτο κεφάλαιο επικεντρώνεται στην προαγωγή των κύριων ευρωπαϊκών αξιών όπως είναι η παγίωση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στο έκτο κεφάλαιο υπογραμμίζεται η σημασία της δημιουργίας ή παγίωσης εταιρικών σχέσεων με τους βασικούς πρωταγωνιστές της παγκόσμιας σκηνής (Ηνωμένες Πολιτείες, Ρωσία, Κίνα, Ινδία, κ.ά.) με βάση κοινά συμφέροντα. Τέλος, στο έβδομο και τελευταίο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στις τρεις στρατιωτικές επιχειρήσεις και στις εννέα μη στρατιωτικές αποστολές που πραγματοποιήθηκαν εντός της Ένωσης ενώ παρατηρείται ότι το κύριο μέρος των αποστολών της ΚΠΑΑ είναι μη στρατιωτικές.

Στο δεύτερο μέρος, πραγματοποιείται ένας πολύ σύντομος απολογισμός για όσα έχουν γίνει την τελευταία δεκαετία ώστε να επιτευχθεί η διεύρυνση του ρόλου της Ένωσης στη διεθνή σκηνή. Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι γίνεται αντιληπτή η περιορισμένη ικανότητα της Ένωσης να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις των νέων κινδύνων. Ως μόνη απάντηση θεωρείται η ανάπτυξη μιας ουσιαστικής εξωτερικής πολιτικής. Εκτιμάται, σύμφωνα με την ετήσια έκθεση για το 2009, ότι προς αυτήν την κατεύθυνση συμβάλλει η Συνθήκη της Λισαβόνας, με τις δυνατότητες που παρέχονται

⁵ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2009 : *Ετήσια έκθεση της Ύπατης εκπροσώπου της Ένωσης για τις εξωτερικές υποθέσεις και την πολιτική ασφάλειας προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της ΚΕΠΠΑ*, Βέλγιο, Ευρωπαϊκή Ένωση, Ιούνιος 2010.

μέσω της Ύπατης Εκπρόσωπου καθώς και της νεοσύστατης Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ). Ένας άλλος παράγοντας που πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη είναι η ενίσχυση των εταιρικών σχέσεων, ως απαραίτητο μέσο για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων στους τομείς της οικονομίας και της ασφάλειας, μέσω κυρίως της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας. Τέλος, παρατηρείται ότι η προστασία και προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί ουσιαστικό σκέλος της ευρωπαϊκής εξωτερικής πολιτικής. Είναι αναγκαίο η επιδίωξη των ευρωπαϊκών συμφερόντων να συνοδεύεται με την προαγωγή των ευρωπαϊκών αξιών.

«Κοιτάζοντας εκ νέου την εξωτερική εκπροσώπηση της Ε.Ε. στη διεθνή σκηνή, μετά τη Λισαβόνα»⁶

Με την ενεργοποίηση της Συνθήκης της Λισαβόνας είναι σημαντικό να αναθεωρήσουμε τις τρέχουσες ρυθμίσεις για τη θεσμική εκπροσώπηση της Ε.Ε. στους διεθνείς οργανισμούς και, ευρύτερα, στις διαδικασίες των διεθνών διαπραγματεύσεων και τον τρόπο που δρα η Ε.Ε. ως συμβαλλόμενο μέρος στις συμβάσεις του διεθνούς δικαίου. Αυτό το ζήτημα χρήζει ιδιαίτερος προσοχής για δύο λόγους. Πρώτον, ενώ οι καινοτομίες της Συνθήκης της Λισαβόνας ενισχύουν το θεσμικό ρόλο της Ε.Ε. στην εξωτερική πολιτική ασφάλειας, τα ζητήματα εξωτερικής εκπροσώπησης χρειάζεται να αναπτυχθούν περισσότερο (πέρα από την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης). Με την Ε.Ε. να έχει αποκτήσει πλέον διεθνή νομική προσωπικότητα, η ονομασία «Ευρωπαϊκή Ένωση» αντικατέστησε πλέον αυτήν της «Ευρωπαϊκής Επιτροπής». Αυτό σηματοδοτεί ότι η Ε.Ε. αρχίζει να αποκτά έναν περισσότερο «κρατικό» πολιτικό χαρακτήρα. Αλλά πέραν του συμβολισμού της ονομασίας υπάρχουν πολλά πολύπλοκα και ουσιαστικά ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν.

Η πολυπλοκότητα οφείλεται στην ενίσχυση των αρμοδιοτήτων της Ε.Ε. στις διαφορετικές αναθεωρήσεις των Συνθηκών από τη δεκαετία του 1980 και στις πολύπλοκες νομικές και θεσμικές μορφές (οι αποκλειστικές και συντρέχουσες αρμοδιότητες, η αναθεώρηση των τριών πυλώνων, οι «μεικτές συμφωνίες» κ.α.). Η διεύρυνση της Ε.Ε. σήμαινε, επίσης, ότι πολλές πλευρές του status quo γίνονται ολοένα και πιο δυσκίνητες και παρωχημένες (αναφέρονται ενδεικτικά οι ρυθμίσεις εκπροσώπησης στο Συμβούλιο του ΔΝΤ που αναμειγνύουν τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. με τα μη κράτη-μέλη της Ε.Ε. ή η αριθμητική κυριαρχία των κρατών μελών της Ε.Ε. στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης και του ΟΑΣΕ, σε συνδυασμό με το αδύναμο status του παρατηρητή της ίδιας της Ε.Ε.)

Δεύτερον, υπάρχει το ζήτημα πώς μπορεί η Ε.Ε. να προωθήσει το στόχο της εξωτερικής της πολιτικής για «αποτελεσματική πολυμέρεια». Καθίσταται ολοένα και πιο σαφές ότι η Ε.Ε. καλείται να διαμορφώσει την εξωτερική εκπροσώπησή της για να μην βλάψει αυτόν το στόχο. Αυτό θυμίζει τη στάση του Αμερικανού Προέδρου Barack

⁶ Μετάφραση του κειμένου των M. Emerson & P. M. Kaczyński, "Looking afresh at the external representation of the EU in the international arena, post-Lisbon", Policy Brief CEPS, No. 212/July 2010, www.ceps.eu από την Ομάδα του δελτίου. Το παρόν κείμενο αποτελεί την αρχή ενός νέου προγράμματος που ανέλαβε μια ομάδα εργασίας αποτελούμενη από το CEPS, το EPC, το Egmont Centre και το Centre for Global Governance Studies του Πανεπιστημίου της Λευέν.

Obama, ο οποίος έχει ισχυρή πολιτική προτίμηση υπέρ μιας πολυμερούς προσέγγισης, σε αντίθεση με τον προκάτοχό του. Από την άλλη πλευρά, αναζητά συνεχώς λειτουργικούς μηχανισμούς που θα παραμερίσουν τους άκαμπτους και αναποτελεσματικούς θεσμούς (όπως καταδεικνύεται από τα *ad hoc* σχήματα που αναδείχθηκαν στη Σύνοδο της Κοπεγχάγης για την κλιματική αλλαγή, το Δεκέμβριο του 2009). Αυτό σχετίζεται με ζητήματα που ανακύπτουν με την άνοδο νέων παγκόσμιων δυνάμεων που επιδιώκουν την ενίσχυση των δικαιωμάτων ψήφου στο πλαίσιο των πολυμερών οργανώσεων, με την πρόσφατη Σύνοδο Κορυφής Βραζιλίας-Ρωσίας-Ινδίας-Κίνας («BRIC»), τον Απρίλιο του 2010, να αποτελεί ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Εδώ, η υπερεκπροσώπηση των κρατών μελών της Ε.Ε. αποτελεί την άλλη πλευρά του ίδιου νομίσματος, και πρέπει να βρεθεί κάποιος τρόπος αντιμετώπισης.

Οι ανησυχίες της Ε.Ε. είναι, ως εκ τούτου, μέρος της ευρύτερης διεθνούς ανησυχίας για μια πιο αποτελεσματική παγκόσμια διακυβέρνηση. Το σύστημα του οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών πλέον αριθμεί περίπου 200 κράτη μέλη, με την Ε.Ε. να οδεύει προς περαιτέρω διεύρυνση, τουλάχιστον στα Βαλκάνια, από 27 κράτη σε πάνω από 30. Αυτοί οι μεγάλοι αριθμοί καθιστούν δυσκίνητη τη λήψη αποφάσεων, αν δεν υπάρχουν δύο ή περισσότερες δομές, ανάλογες με τη διακυβέρνηση των μεγάλων εταιρειών οι οποίες έχουν πολλούς κυρίαρχους μετόχους, ένα πιο περιορισμένο διοικητικό συμβούλιο, και, συχνά, ένα ακόμη πιο περιορισμένο εκτελεστικό συμβούλιο ή μια επιτροπή. Το G7/8/20 και το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ είναι τα πιο σημαντικά παραδείγματα περιορισμένων ομάδων, με το πρώτο να είναι ημι-θεσμοθετημένο και *ad hoc* και το δεύτερο περιορισμένο στο πεδίο των αρμοδιοτήτων του. Σε κάθε περίπτωση, η Ε.Ε. και τα κράτη μέλη της θα έχουν τεράστια ευθύνη να συμβάλουν (ή να εμποδίσουν) τη διαμόρφωση μιας αποτελεσματικότερης πολυμερούς τάξης. Ορισμένοι αμερικάνοι αναλυτές που έχουν μια απαισιόδοξη άποψη για την ικανότητα προσαρμογής των πολυμερών οργανισμών τίθενται υπέρ ενός μικρο-μερούς συστήματος αντί για ένα πολυμερές σύστημα, δηλαδή για τη μετατόπιση της κύριας δράσης των διεθνών σχέσεων σε συνασπισμούς μικρού αριθμού συναφών, «ομοϊδεατών» κρατών. Αν αυτό καταστεί μια πραγματική τάση, πώς θα μπορούσαν η Ε.Ε. και τα κράτη μέλη να προχωρήσουν;

Τα θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη της Ε.Ε. είναι στη διαδικασία της λήψης των πρώτων μέτρων για την εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβόνας, με το σχηματισμό της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης, και με διάφορα επείγοντα ζητήματα να απαιτούν άμεση επίλυση. Αλλά αυτή η πολύπλοκη και επαχθής διαδικασία απαιτεί χρόνο και τα θεσμικά όργανα μπορεί να μην αντιμετωπίσουν τα προβλήματα της εξωτερικής εκπροσώπησης ολοκληρωμένα και σε βάθος στο εγγύς μέλλον. Υπάρχει, όμως, η επίγνωση ότι αυτά τα ζητήματα θα πρέπει αντιμετωπιστούν με την πάροδο του χρόνου.

Οι επιπτώσεις της Συνθήκης της Λισαβόνας

Το βασικό ζήτημα είναι πώς μπορεί να ενισχυθεί η εξωτερική εκπροσώπηση της Ε.Ε., μετά τις θεσμικές αλλαγές της Συνθήκης της Λισαβόνας και την ανάδειξη νέων ισορροπιών μεταξύ των θεσμικών οργάνων της Ε.Ε. και των κρατών μελών, λαμβάνοντας υπόψη τις πιέσεις που δημιουργούνται από το συνδυασμό της διεύρυνσης της Ε.Ε. και την ανάδειξη νέων παγκόσμιων δυνάμεων.

Αυτό που λείπει μέχρι στιγμής είναι μια συστηματική ή στρατηγική αναθεώρηση του status quo και μια συνεκτική αντίληψη για την προοδευτική ενίσχυση της παρουσίας της Ε.Ε., σύμφωνα με τις αρμοδιότητές της. Αφετηρία είναι η Συνθήκη της Λισαβόνας

και τα άρθρα που αφορούν στην εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, καθώς και εκείνα που απαριθμούν τις αρμοδιότητες της Ε.Ε. (ΣΛΕΕ άρθρα 3, 4, 5, 6), με τη διαβάθμιση των αρμοδιοτήτων (αποκλειστικές ή συντρέχουσες αρμοδιότητες, τομείς για συντονισμό ή δράσεις υποστήριξης κλπ). Στο παράρτημα αυτού του κειμένου απαριθμούνται οι διαφορετικές αρμοδιότητες της Ε.Ε. (αποκλειστικές, συντρέχουσες, κ.λπ.), και στη συνέχεια εντοπίζονται επιλεγμένοι διεθνείς οργανισμοί και συμβάσεις στο πλαίσιο αυτών των αρμοδιοτήτων. Ο πίνακας του παραρτήματος παρέχει μια επισκόπηση του ζητήματος της εκπροσώπησης της Ε.Ε. και της εκπροσώπησης των κρατών μελών στους διάφορους οργανισμούς.

Μοντέλα συμμετοχής της ΕΕ και των κρατών μελών σε πολυμερείς οργανισμούς

Υπάρχουν διάφορα μοντέλα για την εκπροσώπηση του Ε.Ε. και των κρατών μελών σε διεθνείς οργανισμούς, ως συμβαλλόμενα μέρη συμβάσεων διεθνούς δικαίου και σε ημι-θεσμοθετημένες διαδικασίες Κορυφής:

- Όλα τα κράτη μέλη ως πλήρη μέλη, η Ε.Ε./ΕΚ ως παρατηρητής. Αυτό είναι το επικρατέστερο μοντέλο στους παγκόσμιους πολυμερείς οργανισμούς. Ωστόσο, αυτό δεν εμποδίζει τους επικεφαλής των θεσμικών οργάνων της Ε.Ε. να διαβουλεύονται σε ημι-θεσμοθετημένες διαδικασίες, χωρίς την παρουσία των κρατών μελών (π.χ. στις περιπτώσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης και των διεθνών χρηματοπιστωτικών θεσμών).
- Όλα τα κράτη μέλη, επιπλέον της Ε.Ε./ΕΚ, ως πλήρη μέλη. Όταν οι αρμοδιότητες της Ε.Ε. είναι ιδιαίτερα σημαντικές, όπως στο εμπόριο (ΠΟΕ) και τη γεωργία (Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας - FAO), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει πλήρες καθεστώς μαζί με τα κράτη μέλη.
- Ορισμένα κράτη μέλη συν της Ε.Ε./ΕΚ, ως πλήρως συμμετέχοντες. Αυτό είναι διαδεδομένο σε λιγότερο θεσμοθετημένους οργανισμούς, όπως είναι το G7/8/20, όπου τα μεγαλύτερα κράτη-μέλη είναι παρόντα, από κοινού με την Ε.Ε., ως περισσότερο ή λιγότερο πλήρως συμμετέχοντες τόσο με την Προεδρία του Συμβουλίου όσο και με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Η Ε.Ε./ΕΚ, ως πλήρες μέλος/ συμβαλλόμενο μέρος, χωρίς κράτη μέλη. Αυτό, ως επί το πλείστον, εμφανίζεται σε περίπτωση πολύ εξειδικευμένων διεθνών συμφωνιών, όπως είναι αυτές για μεμονωμένα γεωργικά εμπορεύματα ή μέταλλα.
- Ορισμένα κράτη μέλη ως πλήρη μέλη, η Ε.Ε./ΕΚ χωρίς καθεστώς. Το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών είναι μια ειδική περίπτωση με δύο κράτη μέλη (τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο), ως μόνιμα μέλη, και άλλα να εμφανίζονται μόνο περιστασιακά και εκ περιτροπής ενώ η Ε.Ε. δε διαθέτει ούτε καθεστώς παρατηρητή. Ωστόσο, η Συνθήκη της Λισαβόνας περιλαμβάνει μια ρύθμιση, σύμφωνα με την οποία η Ε.Ε. μπορεί να κληθεί να εκφράσει κοινές θέσεις.
- Ρυθμίσεις εκπροσώπησης και κατανομής ψήφων. Σε ορισμένους οργανισμούς υπάρχουν ρυθμίσεις εκπροσώπησης (ΔΝΤ, Διεθνής Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και Ανάπτυξη) για την ομαδοποίηση των μικρότερων κρατών μελών, και, σε αυτές τις περιπτώσεις, προκύπτει και το ζήτημα της κατανομής των ψήφων. Η εκπροσώπηση στο ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα, αγνοώντας την διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αντιμετωπίζει σημαντικές ανωμαλίες.

Οι διαπραγματευτικές μορφές των συντρεχουσών αρμοδιοτήτων

Το ζήτημα του ποιος διαπραγματεύεται για την Ε.Ε. σχετίζεται (αλλά δεν ταυτίζεται) με την ιδιότητα του μέλους (ή μη μέλους) στους πολυμερείς οργανισμούς. Τα άρθρα 216-219 της ΣΛΕΕ ορίζουν τις λεπτομέρειες για τη διαδικασία που ακολουθεί το Συμβούλιο προκειμένου να εξουσιοδοτήσει τον διαπραγματευτή να διαπραγματεύεται, αναθέτει στην Ε. Επιτροπή ή στον Υπατο Εκπρόσωπο να κάνει συστάσεις σχετικά με το ποιος πρέπει να είναι ο διαπραγματευτής, αλλά δε δίνει περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με το προφίλ ή την ταυτότητα του διαπραγματευτή. Οι πιο πολύπλοκες καταστάσεις προκύπτουν στους τομείς όπου η Ε.Ε. και τα κράτη μέλη έχουν συντρέχουσες αρμοδιότητες, ή ένα μείγμα των αποκλειστικών και συντρεχουσών αρμοδιοτήτων. Υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες οι εν λόγω ρυθμίσεις φαίνεται να είναι ικανοποιητικές. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο του ΟΗΕ, κατά την έναρξη των συναντήσεων του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας με μακροσκελείς ημερήσιες διατάξεις, η ΕΚ/Ε.Ε. και τα κράτη μέλη κάνουν δηλώσεις για το ποιος είναι αρμόδιος για ποιο θέμα, μεταξύ της Ε. Επιτροπής, της εκ περιτροπής Προεδρίας του Συμβουλίου και των κρατών μελών. Ωστόσο υπάρχουν και άλλες περιπτώσεις οργανισμών και συμβάσεων στις οποίες η Ε.Ε. έχει συντρέχουσες αρμοδιότητες, με πολύπλοκο ή αβέβαιο status quo ενώ σε άλλες περιπτώσεις εξετάζεται η «μετά τη Λισαβόνα» κατάσταση για πιθανές αλλαγές στην κατανομή των ρόλων μεταξύ των θεσμικών οργάνων, για παράδειγμα στον τομέα του περιβάλλοντος για τις κλιματικές αλλαγές (μετά την Κοπεγχάγη) και τις τρέχουσες διαπραγματεύσεις του ΟΗΕ για το Περιβάλλον – Πρόγραμμα Mercury.

Αντί επιλόγου

Είναι πρόωρο να εξαχθούν συγκεκριμένα συμπεράσματα για ένα πρόγραμμα που θα είναι εν εξελίξει μέχρι το τέλος του 2010, οπότε αναμένεται να δημοσιευθούν συγκεκριμένες προτάσεις. Πρώτο μέλημα είναι να ολοκληρωθεί ένας ενδελεχής απολογισμός του status quo της εξωτερικής εκπροσώπησης της Ε.Ε. Αυτό θα αναλύσει τις διάφορες μορφές εκπροσώπησης της Ε.Ε. μαζί με τις διαφορετικές κατηγορίες αρμοδιοτήτων της Ε.Ε., με βάση το πλαίσιο που ορίζεται στο παράρτημα. Δεύτερο μέλημα θα είναι εξεταστεί ο τρόπος που αλλάζει ή που πρέπει να αλλάξει το status quo, έτσι ώστε να αντικατοπτρίζει τις νέες ρυθμίσεις και τις προσθήκες της Συνθήκης της Λισαβόνας. Τρίτο μέλημα είναι να αποσαφηνιστούν οι αρχές για να δοθεί συνοχή στην εκπροσώπηση της ΕΕ σύμφωνα με το εύρος των αρμοδιοτήτων της Ένωσης. Τέταρτο μέλημα είναι ο προσδιορισμός των περιπτώσεων κατά τις οποίες οι ρυθμίσεις του status quo είναι παρωχημένες, ανώμαλες ή αναποτελεσματικές, και χρήζουν επανεξέτασης και αλλαγής. Τέλος, η πρόθεση μας είναι να παρουσιάσουμε μια στρατηγική άποψη του ζητήματος, δηλαδή να καθορίσουμε τί θα πρέπει να κάνει η Ε.Ε. ώστε η εξωτερική της εκπροσώπηση να είναι αποτελεσματικά «εφοδιασμένη», όπως αρμόζει σε έναν παγκόσμιο διεθνή παράγοντα στον αναδυόμενη πολυπολικό κόσμο.

Σε γενικές γραμμές, απαιτείται μια εκτενής «αναβάθμιση» της εξωτερικής εκπροσώπησης της Ε.Ε., η οποία συχνά περιορίζεται στο βαθμό του παρατηρητή, ακόμη και όταν οι αρμοδιότητές της είναι σημαντικές. Αυτό είναι ένα εξαιρετικά πολύπλοκο ζήτημα, - με πολιτικές, νομικές και θεσμικές πτυχές - και κάθε προσπάθεια για τη διατύπωση επιχειρησιακών συστάσεων θα πρέπει να είναι εναρμονισμένη με πολλές

διαφορετικές και συγκεκριμένες συνθήκες. Όλες οι ιδέες και προτάσεις από εκείνους με σχετική ή εμπειρία είναι ιδιαίτερα ευπρόσδεκτες.

Annex: Competences of the European Union according to the Lisbon Treaty, and participation of EU institutions in related international organizations and conventions

Competences	Organisations, Conventions	Status of EC & Member States
Foreign, security and defence policies (including general political affairs)	UN General Assembly	EC observer, MS as members
	UN Security Council	2 permanent MS + rotating
	OSCE	EC observer, MS as members
	NATO	24 MS as members
	Non-Proliferation Treaty	EAEC signatory & MS
	Council of Europe	EC observer, MS as members
	G7/8/20	EC participant, some MS
1. Exclusive (Article 3)		
a. Customs union	World Customs Org. (WCO) Member	Member
b. Competition policy	World Intellect. Property Org. (WIPO) Observer	Observer
c. Monetary policy (for eurozone)	IMF	ECB observer, MS as members
	Bank for International Settlements (BIS)	ECB on Board, some MS
	OECD	EC observer, 21 MS as members
d. Fisheries & marine	Convention on Fishing and Conservation of the Living Resources of the High Seas	EC & MS as members
	UN Conference on Highly Migratory Fish	EC & MS as members
	Multiple regional fisheries organizations: Mediterranean, NE Atlantic, NW Atlantic, SE Atlantic, Antarctic, Western and Central Pacific	EC Member & some MS
	Organizations for species: tuna, salmon	EC signatory & some MS
e. Trade policy	WTO	EC & MS as members
	UN Comm.on Internat. Trade Law (UNCITRAL)	EC observer, some MS as members
2. Shared competences		
a. Internal market	International Standards Organization (ISO)	EC cooperation, MS as members
	Codex Alimentarius Commission	EU & MS as members
b. Social policy	International Labour Organization (ILO)	EC observer, MS as members
c. Cohesion (regional)		
d. Agriculture and forestry	FAO	EC & MS as members
	International Fund for Agricultural Develop.	EC observer, MS as members
	Multiple product organizations: Olive oil, Sugar, Cocoa, Coffee, Jute, Tropical Timber, Rubber, Grains, New varieties of plants	EC & some MS as members
e. Environment	UN Environmental Program	EC observer, some MS as members
	UN FCCC (climate change)	EC & MS as members
	Kyoto Protocol	EC & MS as members
	UN Conference on Environmt. and	EC & MS as full participants

	Develop.	
	Convention on Law of the Sea (UNCLOS)	EC & MS as members
	International Tribunal of the Law of the Sea	EC & MS as members
	International Seabed Authority	EC & MS as members
	Protection Marine Environmt. of N. Atlantic	EC & 12 MS as members
	Protection of the Danube River	EC & 6 MS as members
f. Consumer protect	-	-
g. Transport	International Civil Aviation Organiz. (ICAO)	EC observer, MS as members
	International Maritime Organization (IMO)	EC observer, MS as members
	Eurocontrol	EC & 21 MS as members
h. Trans-Eur. Networks	-	-
i. Energy	International Atomic Energy Agency (IAEA)	EC observer, MS as members
	International Energy Agency (IEA)	EC participates; 17 MS as members
	Energy Charter Treaty	EC and MS as members
j. Freedom, security and justice	International Court of Justice (ICJ)	-
	International Criminal Court (ICC)	EU cooperation agreement
	European Convention of Human Rights	EU & all MS as acceding parties
	UN High Commission for Refugees	EC observer, MS as members
	World Conf. against Racism, Racial Discrim.	EC & MS as full participants
	Fourth World Conf. on Women	EC & MS as full participants
	UN Convention Against Illicit Traffic of Drugs	EC & MS as full members
	UN Convention Against Transnational Crime	EC & MS as full members
k. Public health, safety	-	-
l. Research, Technology, Space	International Telecommunications Union (ITU)	EC sector memb., MS as members
	Outer Space Treaty	EC observer, most MS as members
	World Summit on the Information Society	EC & MS as full participants
	International Fusion Energy Org. (IETR)	EAEC member, no MS
	Science and Technical Center in Ukraine	EAEC & EC member, no MS
m. Development and humanitarian aid	World Bank	-
	World Food Programme (WFP)	EC & many MS as donors
	UNDP	EC observer, MS as members
	UNCTAD	EC observer & partial member
	World Summit on Sustainable Development	EC & most MS as full participants
	UN Conference on Least Developed Countries	EC & most MS as full participants
	World Food Summit	EC & most MS as members
3. Coordination (Article 5)		
a. Economic policies	EBRD	EEC & MS as shareholders

	OECD	EC observer, 21 MS as members
b. Employment policies	ILO	EC observer, MS as members
c. Social policies	ILO	EC observer, MS as members
4. Supplementary (Article 6)		
a. Human health	World Health Organization (WHO)	EC observer, MS as members
	UN Population Fund (UNFPA)	EC observer, MS as members
b. Industry	UN Industrial Development Org. (UNIDO)	Partnership; most MS as members
	Multiple Organizations for commodities: Nickel, Copper, Lead and Zinc	EC & some MS as members
c. Culture	UNESCO	EC observer, MS as members
d. Tourism	UN World Tourism Organization	Most MS as members
e. Education, training, youth, sport	UNESCO	EC observer, MS as members
	UNICEF	EC observer, MS as members

Catherine Ashton: «Στόχος της Συνθήκης της Λισαβόνας στις εξωτερικές σχέσεις είναι να προωθήσει την ενότητα μεταξύ των κρατών μελών και να διαμορφώσει περισσότερο ενσωματωμένες στρατηγικές»⁷

“..... 2. *How Lisbon is making a difference*

The point of the Lisbon Treaty in the area of external relations was to address the two points where we collectively, were under-performing:

- to promote more unity amongst EU member states so that we have the necessary political weight
- secondly, to forge more integrated strategies, so that we are more effective on the ground.

The net outcome should be a step change in EU foreign policy.

My own role brings together three jobs done until now by three different people: the High Representative at the Council, External Relations Commissioner at the Commission and the role of the Rotating Presidency.

The fact that I chair and draw up the agendas for the monthly meetings of the EU Foreign Minister, as well as the meetings of Development and Defence Ministers means we get to promote coherence and consistency.

The fact that this role is for 5 years and not changing every 6 months helps us to be more comprehensible to the outside world – and also enhances our negotiating leverage with them, giving us real depth in our relationships.

The fact that I am also Vice President of the Commission helps to ensure the consistency across the spectrum of EU external relations – and especially between our political objectives and our various spending and assistance programmes.

⁷ Catherine Ashton, “Europe and the world”, Megaron “The Athens Concert Hall”, 8/7/2010 στο <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/10/378&type=HTML>

And to support this role, one of the big and positive changes that came from the Lisbon Treaty was the creation of the External Action Service. The idea is to bring together people from the Commission and the Council, and adding diplomats from individual Member-States, both in Brussels and in delegations across the world.

People who work on politics, crisis management and development, all in one organisation working closely with the other services of the Commission as well as Member-States and Foreign Ministries.

The creation of the service is I think, very significant. The aim in one sentence is to build an integrated platform that projects our values and interests effectively around the world. And no doubt, you will have read and heard all sorts of discussions between different groups, the Commission, the Parliament, the Council, and who will staff it, in what proportions, who controls the budget. All of these are important questions, but at the same time, we shouldn't lose sight of the bigger story, for this is a huge chance for Europe, and I would argue, for non-Europeans too.

Because what it will enable us to do is to deliver the kind of bespoke solutions, the complex global problems I have just described, demand to do foreign policy differently, better, to add real value to what individual Member States are doing, not to forget them, but to add the value to them, and I would argue, to do the right things in the right way.

Protect our security and prosperity: if we are going to do that, we need to think big and we need to be creative, to build integrated systems, breaking down the old silos that exist and be willing to do things differently to improve our effectiveness. I say more than anything: what matters is what works. We should be pragmatic and make sure that this is the approach we take.

Let me give you one real example: piracy off the coast of Somalia. It is a real problem, a growing problem. We run a naval operation, called Atalanta, which has brought together many European countries, including from the very beginning a significant contribution from Greece. Working together to deter, prevent and disrupt pirates' activities.

But to be sustainable, we also need to end impunity for pirates, so we need to work on prosecution and detention. And that is something on which I have invested a lot of my time and energy in, travelling to the region, to bring together the countries to assume ownership and to work with us on sustainable solutions. Countries like Kenya, Tanzania, Seychelles, Mauritius, Uganda, Mozambique, South Africa, are working with the regional organisations on the African Union. But if you spoke to the people running the Atalanta mission, the admiral who works from a base actually in London, the flagships who take control and rotate their control, they all say the same thing "the solution to the problems at sea lies on the land". So we also have to address the underlying causes of the problem, to help bring stability to Somalia and development to the region. And again, an area I work on with my colleagues of the Foreign Affairs Council, how to bring operations, diplomacy, economics and development together.

Or take another example, Haiti. When the earthquake struck, we sprang into action. We sent shelter, we sent support with food, and we sent medical teams. We co-ordinated assistance from individual countries, individual Member States so we knew who was sending what and we could deal with the needs as they came in.

We also brought in military support (ships that could land without needing a dockside because the docks had disappeared, helicopters to fly out the injured), medical ships to provide hospital care there and then, ships that could simply move machinery around an island whose roads had collapsed.

Now we are working on a long-term development strategy for Haiti, a 10 year plan where I have worked with the Americans, the Canadians, the Brazilians, the European Union, bringing together expertise and resources from all quarters to work out how we develop not just the support to re-build, but the support to put in long-term thinking, to support the economy for the future and to build with them on some of the other issues.

To deal with constitutional reform necessary to enable people to own property, to get inward investment, all of those different elements which give us an integrated and sustainable approach, but again under the leadership of the people of Haiti. It is their country, not ours, but we can provide that support with an integrated approach. And the reason I gave you those two examples is because they are real examples of what didn't use to happen before Lisbon. People did not sit and think about the military mission, and the development programme, and the institution building, and the security support for Somalia as one conversation. It existed as different conversations. When thinking about Haiti, those who could provide military support in terms of hospital ships, helicopters, heavy lifting equipment, control systems, communications did not sit with those who were providing aid on the ground. Europe operated in different parts. Now, for the first time, it can operate effectively as one.

We will always have those multiple actors and even different procedures because as well as an integrated approach, there is recognition that these are also different. Development policy is different from crisis management, it is different from diplomacy, but we need one political strategy that over-arches all of that, and it is the basis upon which we use all of those instruments. Let me explain why. I call it the primacy of politics.

Everything we do abroad is to create the space for politics to work effectively. Whatever the problem, in the end there are only political solutions, and it is the single most important lesson I think we have learnt in Europe in the last few years. Of course, you could intervene. You could hold the ring for a while, you could destroy a terrorist camp, you can keep people alive by feeding them emergency aid, all of this has value, and is something we have to do, but you won't change the fundamental dynamics unless you change the politics. If success in development was about money, Nigeria or the Democratic Republic of Congo or Haiti would be stable and developed.

If success and crisis management was about the scale of committed resources, Iraq and Afghanistan would be better places. These are problems to do with politics that we need to establish and we have a role in enabling changes that need to happen. So when we build the service, we bring together all these different elements, development crisis management, our ability with civilian and military resources, our support on the ground, our electoral monitoring missions, all of the different things that Europe does so well and which is so highly praised across the world. We need to make sure that we frame them in a strategy that makes sense, a strategy that gives us a Foreign Policy fit for the European Union of the 21st century....."

ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Αγγλικός Τύπος

Τα δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου ασχολούνται με την οικονομική κρίση και τις εξελίξεις σχετικά με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ). Αναφορικά με την οικονομική κρίση, μόλις πρόσφατα τέθηκε η πρόταση του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Jean - Claude Trichet βάσει της οποίας τα μέλη της Ευρωζώνης που παραβιάζουν τους δημοσιονομικούς κανόνες θα πρέπει να εξαιρούνται προσωρινά από τη διαδικασία λήψης πολιτικών αποφάσεων. Η πρόταση αυτή τίθεται στο τραπέζι με στόχο να αποφευχθούν μελλοντικές κρίσεις «τύπου» Ελλάδας.

Σε αντίθεση με τη συγκρατημένη στάση του Jean - Claude Trichet, ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής José Manuel Barroso, πιο αισιόδοξος, υποστηρίζει ότι η Ε.Ε. επέζησε της οικονομικής κρίσης. Χαρακτηριστικά ανέφερε σε ομιλία του (7/9/2010) στα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ότι «τον τελευταίο χρόνο, η οικονομική και χρηματοοικονομική κρίση έθεσε την Ένωση μας προ μίας από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της ιστορίας της ... Καθώς κοιτάζω πίσω στο πώς αντιδράσαμε, πιστεύω ότι περάσαμε τη δοκιμασία» ενώ προσέθεσε ότι όσοι είχαν προβλέψει τη διάλυση της Ένωσης αποδείχτηκαν λάθος.

Σύμφωνα με την πλειοψηφία των δημοσιευμάτων του αγγλικού τύπου, ο «οικονομικός καιρός» για την Ευρώπη προβλέπεται ηλιόλουστος από εδώ και πέρα. Με επικεφαλής τη Γερμανία, οι επιδόσεις πολλών από τις βασικές οικονομίες κρατών της γηραιάς ηπείρου έχουν βελτιωθεί αισθητά. Παρ' όλα αυτά, η χρηματοπιστωτική αγορά παραμένει νευρική, ο τραπεζικός δανεισμός είναι αδύναμος και η κατάσταση παραμένει σοβαρή για ορισμένες ευρωπαϊκές «περιφερειακές» οικονομίες.

Όσον αφορά στις εξελίξεις για την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, μετά την επιτευχθείσα συμφωνία της 21ης Ιουνίου, ακολούθησε η έγκριση για τη συνολική δομή της νέας διπλωματικής υπηρεσίας από τους Υπουργούς Εξωτερικών της Ε.Ε., στις 26 Ιουλίου δίνοντας την ευκαιρία στην Υπατη Εκπρόσωπο Catherine Ashton να ξεκινήσει επαφές για τη στελέχωση της ευρωπαϊκής υπηρεσίας ώστε μέχρι τον Οκτώβριο να έχουν καλυφθεί οι σημαντικότερες θέσεις.

Ο Βέλγος Υπουργός Εξωτερικών Steven Vanackere, η χώρα του οποίου κατέχει την εκ περιτροπής προεδρία της Ε.Ε., δήλωσε ότι «είναι ιστορική στιγμή να μπορώ να δω τη γέννηση, τουλάχιστον σε επίπεδο αποφάσεων, της ευρωπαϊκής διπλωματίας». Μέχρι το τέλος Αυγούστου καμία απόφαση δεν είχε ωστόσο ληφθεί σχετικά με το κτηριακό, αφού όπως αναφέρει σχετικά σε δήλωσή της, η εκπρόσωπος της Catherine Ashton, Darren Ennis, η υπηρεσία είναι «ένα έργο εν εξελίξει».

- Atkins R. and L. Barber, "Trichet calls for tougher euro rules", Financial Times, 9/9/2010.
- Atkins R., "Europe hopes bright spell will last", Financial Times, 31/8/2010.
- Chaffin J., "Barroso calls on Europe to speed up reform", Financial Times, 7/9/2010.
- Hruska M., "Member states disagree on debt figures", EuObserver, 17/8/2010.
- Mahony H., "EU foreign ministers approve diplomatic service", EuObserver, 27/7/2010.
- Rettman A, "Ashton eyes October for decision on top jobs", EuObserver, 16/7/2010.

- Rettman A, "Ashton set to take new office in EU nerve centre", EuObserver, 24/8/2010.
- Rettman A, "EU has survived economic crisis, Barroso says in first State of Union address", EuObserver, 7/9/2010.
- Reynolds P., "EU marks new diplomatic territory", BBC News, 29/7/2010.

Γαλλικός Τύπος

Οι εξωτερικές σχέσεις της Ε.Ε. βρίσκονται στο επίκεντρο του γαλλικού τύπου, με τα δημοσιεύματά να αφορούν, κυρίως, τις σχέσεις ΗΠΑ-Ε.Ε., τις εμπορικές σχέσεις με την Κίνα, την αναπτυξιακή-επισιτιστική βοήθεια προς τις αναπτυσσόμενες χώρες καθώς και τις σχέσεις με την Ισλανδία και την Ουκρανία. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται και στο Κόσσοβο. Η Ε.Ε. πρωταγωνιστεί στη διεθνή σκηνή: δαπανά πάνω από €7 δισ. ετησίως για βοήθεια προς τις αναπτυσσόμενες χώρες και έχει συνάψει εμπορικές συμφωνίες και εταιρικές σχέσεις με τις περισσότερες χώρες και περιοχές του κόσμου.

Σύμφωνα με δημοσιεύματα του γαλλικού τύπου, ο José Manuel Barroso εξέφρασε τη λύπη του για τη μη ενίσχυση των διατλαντικών σχέσεων. Υποστήριξε ότι η ανάπτυξη ισχυρών διατλαντικών σχέσεων, «δεν καθορίζεται μόνο από τις αξίες που μας ενώνουν, αλλά αξίζει να συνεργαστούμε για ολόκληρο τον κόσμο». Επισημαίνεται ότι το Φεβρουάριο του 2010 η Ε. Επιτροπή είχε ενοχληθεί από το γεγονός ότι ο Barack Obama απέρριψε πρόσκληση για μια συνάντηση κορυφής με την Ε.Ε. στη Μαδρίτη. Επισημαίνεται ότι η Ευρώπη φοβάται την απομόνωση από τις αναδυόμενες δυνάμεις. Από την πλευρά του, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Herman Van Rompuy, προετοιμάζεται για την πρώτη ευρωπαϊκή Σύνοδο κορυφής αφιερωμένη στην εξωτερική πολιτική. Αντί να κατηγορεί για αδιαφορία τις ΗΠΑ ο Herman Van Rompuy υποστηρίζει ότι: «Η Ευρώπη έχει πλέον τα εργαλεία της εξωτερικής πολιτικής, ακόμη και αποκτά ένα πραγματικό στρατηγικό όραμα». Πρέπει να μάθει «να αποφασίζει γρήγορα και να δρα γρήγορα» για να γίνει ένας αξιόπιστος εταίρος. Οι σχέσεις μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής είναι τεταμένες τους τελευταίους μήνες, μετά από διαφωνίες σχετικά με την οικονομία, τις κλιματικές αλλαγές και το εμπόριο. Οι δραστικές πολιτικές λιτότητας που εφαρμόζονται σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, έχουν επικριθεί από τις ΗΠΑ που υποστηρίζουν την αναβίωση της ενθάρρυνσης της οικονομικής ανάπτυξης. «Οι προσδοκίες ήταν τόσο υψηλές που ίσως ποτέ δεν θα μπορούσαν να υλοποιηθούν, αν δούμε την αντίδραση της Ευρώπης στις εκλογές», δήλωσε ένας υπάλληλος της κυβέρνησης των ΗΠΑ. Οι ΗΠΑ πιστεύουν ότι η Ε.Ε. δεν έχουν ακόμη σαφή εκπρόσωπο εξωτερικής πολιτικής, παρά το διορισμό του Herman Van Rompuy, ως νέου προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Catherine Ashton, ως επικεφαλής της ευρωπαϊκής διπλωματίας.

Οι σχέσεις Ε.Ε.-Κίνας απασχόλησαν, επίσης, τα γαλλικά πρωτοσέλιδα. Η Catherine Ashton ηγείται του στρατηγικού διαλόγου με την Κίνα και συμμετείχε σε συζητήσεις με αξιωματούχους σχετικά με το εμπόριο, την κλιματική αλλαγή και τα πυρηνικά στο Ιράν και τη Βόρεια Κορέα. Η Catherine Ashton επιθυμεί καλύτερο συντονισμό των οικονομικών και διπλωματικών πολιτικών Ε.Ε.-Κίνας πριν από σημαντικές διεθνείς συναντήσεις, όπως το G20 (τον προσεχή Νοέμβριο) ή τη διάσκεψη για το κλίμα στο Κανκούν, (Μεξικό).

Για την έναρξη των διαπραγματεύσεων με την Ισλανδία ο γαλλικός τύπος εστίασε στα εμπόδια που υπάρχουν, όπως την αλιεία και τη διαμάχη για τους λογαριασμούς Icesave. Επιπλέον αναφέρεται ότι η Ισλανδία είχε υποβάλει αίτηση για ένταξη στην Ε.Ε. στις 16/7/2009, στον απόηχο της χρηματοοικονομικής κρίσης που είχε ωθήσει την κοινή γνώμη να θέλει να επωφεληθεί από την ομπρέλα του ευρώ. Από τότε, ο ενθουσιασμός του πληθυσμού μειώθηκε σημαντικά. Όσον αφορά στην Ουκρανία, προτεραιότητα για τη χώρα είναι η ένταξη στην Ε.Ε., όπως διαβεβαίωσε ο Ουκρανός Πρόεδρος Viktor Ianoukovitch (24/08/2010). «Μια ενωμένη Ευρώπη χρειάζεται μια οικονομικά ισχυρή και δημοκρατική Ουκρανία, η οποία μαζί με τη Ρωσία, συμβάλλει στην ενίσχυση της ασφάλειας στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, αλλά και σ' όλο τον ευρασιατικό χώρο». Τέλος, για το ζήτημα του Κοσόβου ο γαλλικός τύπος δίνει έμφαση στο ότι διχάζει και απασχολεί έντονα την Ευρώπη. Το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης αποφάνθηκε (22/7/2010) ότι η διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσόβου δεν παραβιάζει το διεθνές δίκαιο. Σύμφωνα με δηλώσεις της Catherine Ashton (22/7/2010), η Ευρώπη είναι έτοιμη να βοηθήσει τη Σερβία και το Κόσοβο να συμμετάσχουν σε διάλογο για να ενισχύσουν τις πιθανότητες μια μέρα να ενταχθούν στην Ε.Ε. Με τη σειρά του, ο Herman Van Rompuy εξέφρασε την ανησυχία του για την αυξανόμενη βία στο βόρειο Κόσοβο, κατά την επίσκεψή του στη Σλοβενία: ένας από τους στόχους της επίσκεψής του ήταν να επιβεβαιώσει ότι το μέλλον των χωρών των Βαλκανίων βρίσκεται στην Ε.Ε. και το NATO. Η Σλοβενία είναι η μόνη χώρα της πρώην Γιουγκοσλαβίας που έχει προσχωρήσει στην Ε.Ε.

- “L'Europe se plaint du désintérêt d'Obama”, Le Figaro, 16/07/2010.
- “Barroso déçu par les relations UE/USA”, Le Figaro, 15/07/2010.
- “L'UE ouvre des négociations d'adhésion avec l'Islande malgré une opinion publique hostile”, Le Monde avec AFP, 26-07-2010.
- «Le Kosovo, “une épine dans le flanc oriental de l'Europe”», Le Monde, 23/07/2010.
- “Washington appelle tous les pays à reconnaître le Kosovo”, Le Monde avec AFP, 22-07-2010.
- «La Serbie ne reconnaîtra jamais l'indépendance du Kosovo», Libération, 22-07-2010.
- “La Commission approuve une nouvelle aide de 135 millions d' euros au Maroc”, Le Monde, avec AFP, 09/08/2010.
- “La Commission déploie près de 15 millions d' euros pour le Niger”, Le Monde, avec AFP, 09/08/2010.
- “UE: Catherine Ashton en Chine pour le dialogue stratégique”, Le Monde, 31-08-2010.
- “UE: Catherine Ashton en Chine”, Le Figaro, 31/08/2010.
- “Ukraine: l'adhésion à l'UE reste prioritaire”, Le Figaro, 24/08/2010.
- “UE: 264 M d' euros pour 19 pays pauvres”, Le Figaro, 02/09/2010.
- “L'UE en Haïti pour évaluer les travaux”, Le Figaro, 01/09/2010.
- “Burkina: aide européenne de 48 M €”, Le Figaro, 31/08/2010.
- “Violences/Kosovo: Von Rompuy inquiet”, Le Figaro, 05/07/2010.

Γερμανικός τύπος

Ένα από τα σπουδαιότερα ζητήματα που απασχολούν τον γερμανικό τύπο γύρω από τις εξωτερικές σχέσεις της Ε.Ε. αποτελεί η μελλοντική διαμόρφωση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (EYED). Οι Γερμανοί αρθρογράφοι παρακολουθούν με ενδιαφέρον τη μάχη εξουσίας για τις θέσεις που θα καταλάβουν τα κράτη-μέλη στη νέα διπλωματική υπηρεσία της Ε.Ε. Εδώ και καιρό ο γερμανικός τύπος είχε διατυπώσει κάποιες ανησυχίες ως προς τον ελλιπή στρατηγικό σχεδιασμό της Γερμανίας σε σχέση με το «μοίρασμα» των θέσεων στην EYED, κάτι το οποίο θα μπορούσε να οδηγήσει τη χώρα στο περιθώριο των εξελίξεων, σε ένα εξαιρετικά ευαίσθητο εγχείρημα εξωτερικής πολιτικής. Η επίτευξη ισορροπίας μεταξύ των Ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων και των κρατών-μελών χαρακτηρίζεται «εύθραυστη», ενώ σχολιάζεται αρνητικά η στάση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να διατηρήσει την υπεροχή.

Ως προς τη σημασία της EYED στην εξωτερική πολιτική της Ε.Ε., η στάση του γερμανικού τύπου διαγράφεται ιδιαίτερα θετική. Χαρακτηριστικά, άρθρο της εφημερίδας Frankfurter Allgemeine Zeitung με τίτλο: «Ένα μεγάλο project: η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης» υποστηρίζει ότι «η νέα υπηρεσία θα προσδώσει κύρος στην εξωτερική πολιτική της ΕΕ». Ως προς τους χειρισμούς της Υπάτης Εκπροσώπου, Catherine Ashton, ο γερμανικός τύπος σχολιάζει ότι βρίσκεται μπροστά στην πρώτη μεγάλη δοκιμασία της. Μάλιστα, πρόσφατο άρθρο της εφημερίδας Handelsblatt αναφέρεται στο σκληρό αγώνα για τις θέσεις κορυφής στην EYED και υποστηρίζει ότι η Catherine Ashton δεν μπορεί να ικανοποιήσει τους πάντες καθώς πρόκειται ουσιαστικά για περίπου 141 θέσεις, η κάλυψη των οποίων εγείρει εντάσεις και φιλονικίες μεταξύ των κρατών-μελών. Ως προς το ζήτημα της επαρκούς παρουσίας των μικρών κρατών-μελών και τις προσπάθειες εξασφάλισης ίσης συμμετοχής από μέρους τους, οι γερμανοί αρθρογράφοι αναφέρουν ότι η γεωγραφική ισορροπία καθίσταται αδύνατη καθώς στο «παιχνίδι των θέσεων» η συμμετοχή των χωρών της Κεντρικής κι Ανατολικής Ευρώπης είναι ήδη προδιαγεγραμμένη στο περιθώριο των εξελίξεων, άλλωστε νευραλγικές θέσεις πρόκειται να καταληφθούν από τη Γαλλία, τη Γερμανία αλλά και την Πολωνία.

Ένα ακόμη θέμα που απασχόλησε τα γερμανικά δημοσιεύματα είναι η ανεξαρτησία του Κοσόβου και η επακόλουθη αστάθεια που δημιουργείται στην ευρύτερη περιοχή, ύστερα και από την πρόσφατη απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου. Ως προς την εξωτερική πολιτική της Γερμανίας, ο Υπουργός Εξωτερικών Guido Westerwelle, παροτρύνει τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. να αναγνωρίσουν το Κόσοβο, καθώς, για τη Γερμανία, η ανεξαρτησία και η εδαφική του ακεραιότητα αποτελούν τετελεσμένο γεγονός. Γι' αυτό το λόγο δεν προκαλεί εντύπωση το ιδιαίτερα αιχμηρό λεξιλόγιο του Guido Westerwelle απέναντι στην αδιάλλακτη στάση της Σερβίας και τις συνέπειες που αυτή έχει στην επιβράδυνση της ενταξιακής της πορείας.

Το συμπέρασμα που προκύπτει από τη στάση του γερμανικού τύπου απέναντι στο νέο θεσμικό οικοδόμημα, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, είναι ότι οι έως τώρα διαμάχες και φιλονικίες για τις περιζήτητες θέσεις δηλώνουν τη σπουδαιότητα και τη σημασία της νέας διπλωματικής υπηρεσίας. Οι εξελίξεις γύρω από αυτή δε περνούν απαρατήρητες.

- Stabenow M., “Großprojekt Auswärtiger Dienst”, FAZ, 22/6/2010
- “Europäische Muskelspiele: Neues Brüssler Machtgefüge”, FAZ, 21/7/2010
- “Das Kosovo-Urteil ist Teil neuer Konflikte“, Die Welt, 24/7/2010

- Roser Th., “Hoffnung auf eine bessere Zukunft“, Die Welt, 4/8/2010
- “Westerwelle kritisiert Serbien wegen Kosovo-Streit“, Die Welt, 26/8/2010
- Ehrenstein C., “Westerwelle drängt EU-Staaten zu Anerkennung des Kosovo“, Die Welt, 28/8/2010
- Berschens R., “Bekanntgabe: Harter Kampf um Posten im EU-Außendienst“, Handelsblatt, 30-8-2010

ΤΥΠΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

- Βερέμης Θ., «Γύρω από την οικονομική μας κρίση», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 1/8/2010
- Βερέμης Θ., «Νεωτερικότητα και συντήρηση», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 18/7/2010
- Ιωακειμίδης Π. Κ., «Ανάγκη νέας ευρωπαϊκής πολιτικής», ΤΑ ΝΕΑ, 27/8/2010.
- Ιωακειμίδης Π. Κ., «Η Ε.Ε. αποκτά υπουργείο Εξωτερικών», ΤΑ ΝΕΑ, 12/8/2010.
- Κουλουμπής Θ. . «Η Ελλάδα υπό αμερικανική κατοχή» Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 18/7/2010
- Κουλουμπής Θ., «Περί αισιοδοξίας», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 4/8/010

ΞΕΝΟΣ

- “Can anything perk up Europe?”, The Economist, 8/7/2010
- “Europe's dark secret”, The Economist, 22/7/2010
- Atkins R. “Eurozone economic sentiment rises”, Financial Times, 30/8/2010
- Atkins R., “Europe hopes bright spell will last”, Financial Times 31/8/2010
- Caldwell Ch., “Why Turkey sits outside the tent”, Financial Times 30/7/2010
- Cianski J., “Slovakia under fire over Greece”, Financial Times 12/8/2010
- Dombey D., “US and EU in talks on foreign policy summit”, Financial Times, 12/8/2010
- Everson M., “Is the European court of justice a legal or political institution now?”, The Guardian, 10/8/2010
- Goldston J. A., “Europe's union riven by government attacks on minorities”, The Guardian, 23/8/2010
- Juhah T., “Bring the Balkans back into the heart of Europe”, Financial Times 27/7/2010
- Lyon G., “Lady Ashton: mistaking quiet diplomacy for silence”, The Guardian, 19/7/2010
- Phillips L., Connolly K., Davies L., “EU turning blind eye to discrimination against Roma, say human rights groups”, The Guardian, 30/7/2010
- Rachman G., “End the hypocrisy and talk Turkey”, Financial Times, 23/8/2010
- Sherwood H. “Chris Patten urges bolder EU approach over Middle East conflict”, The Guardian, 18/7/2010
- Watt N., “David Cameron shows he is prepared for an EU battle over Turkey”, The Guardian, 27/7/2010
- Whittaker J., “Leaving euro may be more attractive”, Financial Times, 30/8/2010
- Wiesmann G., Pignal St., Bryant C., “Berlin sees debt threat to stability pact”, Financial Times 17/8/2010

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

Α. Π.Κ. Ιωακειμίδης, Η Συνθήκη της Λισσαβώνας. Παρουσίαση, Ανάλυση, Αξιολόγηση, β' έκδοση συμπληρωμένη, Αθήνα, Θεμέλιο, 2010.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Κυκλοφόρησε, σε δεύτερη, συμπληρωμένη και αναθεωρημένη έκδοση, η μελέτη του καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών Παν. Κ. Ιωακειμίδα για τη Συνθήκη της Λισσαβώνας. Ως γνωστόν, η Συνθήκη αυτή, η οποία άρχισε να ισχύει από την 1η Δεκεμβρίου 2009, μετά από μία μάλλον περιπετειώδη διαδικασία επικύρωσης, συνιστά σήμερα το νομικό, θεσμικό και πολιτικό πλαίσιο λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Στη νέα, συμπληρωμένη έκδοση αναλύονται οι διαδικασίες, τα προβλήματα επικύρωσης και οι ρυθμίσεις που οδήγησαν τελικά στην έναρξη ισχύος της Συνθήκης. Αναλύονται επίσης τα μέτρα και οι αποφάσεις για την εφαρμογή της Συνθήκης, τόσο στο θεσμικό όσο και το πολιτικό πεδίο, όπως π.χ. οι ρυθμίσεις για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) και την ενίσχυση της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ), της εγκαθίδρυσης της οικονομικής διακυβέρνησης ενώ διατυπώνεται μια πρώτη αξιολόγηση των επιλογών των προσώπων (H. Von Rompuy, C. Ashton) για την κατάληψη των νέων πολιτικών θέσεων (Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Υπατου Εκπροσώπου / Υπουργού Εξωτερικών για την Ένωση) που δημιουργούνται από τη Συνθήκη, κ.λπ. Γενικότερα, η μελέτη αυτή επιχειρεί να παρουσιάσει, αναλύσει και αξιολογήσει τη Συνθήκη της Λισσαβώνας ένα εξαιρετικό περίπλοκο και δυσανάγνωστο κείμενο που προέκυψε από το αποτυχημένο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα. Κεντρικός στόχος, επομένως, του βιβλίου είναι να καταστήσει κατανοητή τη νέα Συνθήκη και τις ρυθμίσεις της και ταυτόχρονα να τις αξιολογήσει στο πλαίσιο των γενικότερων τάσεων και δυναμικής που αναπτύσσονται στην Ένωση, ιδιαίτερα μετά την οικονομική κρίση. Ακόμη επιχειρείται η αξιολόγηση της σημασίας των διατάξεων της Συνθήκης, ειδικότερα για την Ελλάδα ως μέλος της ΕΕ.

Β. Δρ. Ελένη –Ανδριανή Σαμπατάκου, «Ερμηνεύοντας την εξέλιξη της Κοινής Μεταναστευτικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης», Εκδόσεις Παπαζήση 2010.

Συνοπτική παρουσίαση βιβλίου

Με φόντο τη Συνθήκη της Λισσαβώνας και τις ρυθμίσεις της για την κοινοτική μεταναστευτική πολιτική, η μονογραφία της Ε.-Α. Σαμπατάκου ανοίγει μια νέα συζήτηση στην ελληνική βιβλιογραφία για τις ευρωπαϊκές πολιτικές και δη την κοινοτική πολιτική μετανάστευσης, η οποία αφορά στο σύνολό της άμεσα και στην Ελλάδα.

Πρόκειται για μια πολυδιάστατη, διεπιστημονική μελέτη, η οποία καταρχήν εντάσσει τη μεταναστευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ένα θεωρητικό πλαίσιο και συμβάλλει στον ακαδημαϊκό διάλογο για τη διαμόρφωση των πολιτικών της Ε.Ε. και τον εξευρωπαϊσμό των εθνικών πολιτικών. Βάση αυτού του εγχειρήματος αποτελεί η διεισδυτική ανάλυση της εξέλιξης των θεσμικών, νομοθετικών και επιχειρησιακών πτυχών της ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής και της αντίστοιχης διάδρασης διεθνών και εθνικών δομών και δρώντων, με τη χρήση μιας σύνθετης ερευνητικής μεθόδου περιγραφικού και ποιοτικού χαρακτήρα, την επιλογή κρατών μελών ως περιπτώσεων μελέτης, και τη σχεδόν εξαντλητική συγκέντρωση της σχετικής βιβλιογραφίας. Παράλληλα διατυπώνονται ουσιώδη ερωτήματα, όπως η προοπτική της διαχείρισης της διεθνούς μετανάστευσης, η φύση των εμπλεκόμενων φορέων διαμόρφωσης πολιτικής σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, η θεώρηση της διεθνούς διαχείρισης της μετανάστευσης ως διεθνούς δημοσίου αγαθού.

Η μελέτη αυτή απευθύνεται σε ένα θεματικά διευρυμένο αναγνωστικό κοινό, καθώς ο καθαρός και προσεκτικός τρόπος συγγραφής και διάρθρωσης διευκολύνει τη χρήση του βιβλίου τόσο από ειδικούς, όσο και από απλά ευαισθητοποιημένους πολίτες, καθοδηγώντας τους υπεύθυνα στις δαιδαλώδεις διαδικασίες της λήψης συγκεκριμένων αποφάσεων πολιτικής στο πλαίσιο του πολύπλοκου ζητήματος της μετανάστευσης.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- Alcidi C., Gros D., De Grauwe P., Oh Y., **“The Future of the Eurozone and Gold”**, CEPS Special Report, 3/9/2010
- Bátorá J., **“A Democratically Accountable External Action Service: Three Scenarios”**, EIoP paper, 16.08.2010
- Emerson M., Kaczyński P. M., **“Looking afresh at the external representation of the EU in the international arena”**, CEPS Policy Briefs 20/7/2010
- Gros D., **“Europe's Stressed Banks”**, CEPS Commentaries, 12 /7/2010
- Gros D., Alcidi C., **“Fiscal Policy Coordination and Competitiveness Surveillance: What solutions to what problems?”**, CEPS Policy Brief, 7/9/2010.
- Gros D., Roth F., **“The financial crisis and citizen trust in the European Central Bank”**, CEPS Working Document 26/7/2010
- Guerin S. S., **“Do the European Union's bilateral investment treaties matter?”**, CEPS Working Documents,
- Islam Sh., **“Europe and rising Asia must re-engage in a new partnership”**, EPC Commentary, 12/7/2010
- Juncos, Ana E.; Pomorska, Karolina **“Secretariat, Facilitator or Policy Entrepreneur? Role Perceptions of Officials of the Council Secretariat”**, 16.08.2010 EIoP
- Justaert A. & Keukeleire, St., **“The EU's Security Sector Reform Policies in the Democratic Republic of Congo”**, EIoP paper, 16.08.2010
- Krawatzek F., **“Modernisation and a new political game in Russia?”**, CEPS Commentaries 5/8/2010
- Lannoo K. **“The bank stress tests: a work in progress”**, CEPS Commentaries 30/7/2010

- Lannoo K., **“Europe 2020 and the Financial System: Smaller is beautiful”**, CEPS Policy Briefs, 9/7/2010.
- Lodge J., **“Quantum Surveillance and ‘Shared Secret’**”, 13/7/2010
- Mattelaer A., **“The CSDP Mission Planning Process of the European Union: Innovations and Shortfalls”**, EIoP paper, 16.08.2010
- Mérand, Fr., Hofmann, St., Irondelle B., **“Transgovernmental Networks in the European Security and Defense Policy”**, EIoP paper, 16.08.2010
- Norheim-Martinsen Per Martin **“Managing the Civil-Military Interface in the EU: Creating an Organisation Fit for Purpose”**, EIoP paper, 16.08.2010
- Oddvar Eriksen E. **“European transformation: A pragmatic approach”**, RECON 12 08.2010
- Pelkmans J. **“Required: A bold follow-up to Monti”**, CEPS Commentaries 22/7/2010
- Pelkmans J., **“Product Market Reforms in EU Countries: Are the methodology and evidence sufficiently robust?”**, CEPS Working Documents 16/7/2010
- Peters D., Wagner W., Deitelhoff N., **“Parliaments and European security policy. Mapping the Parliamentary Field”**, EIoP paper, 16.08.2010
- Petrov, P., **“Early Institutionalisation of the ESDP Governance Arrangements: Insights From Operations Concordia and Artemis”**, EIoP paper, 16.08.2010
- Roth F., Thum A. El., **“Does intangible capital affect economic growth?”**, CEPS Working Document, 3/9/2010
- Rothmund M., **“Consumer Credit in Europe (1995-2009): ECRI Statistical Package 2010”**, 13/8/2010
- Rothmund M., **“Lending to Households in Europe (1995-2009)”**: ECRI Statistical Package 2010, 13/8/2010
- Sarisoy Guerin S., **“Do the European Union's bilateral investment treaties matter?”**, CEPS Working Documents, 26/7/2010
- Sprungk, C. **“Ever more or ever better scrutiny? Analysing the conditions of effective national parliamentary involvement in EU affairs”**, EIoP, 28.06.2010
- Stie A. -El., **“Decision-making Void of Democratic Qualities? An Evaluation of the EU's Second Pillar Decision-making Procedure”**, EIoP paper 16.08.2010
- Timus, N., **“The Impact of European Democracy Promotion on Party Financing in the East European Neighborhood”**, EIoP paper 12.08.2010
- Vanhoonacker, Sophie; Dijkstra, Hylke; Maurer Heidi **“Understanding the Role of Bureaucracy in the European Security and Defence Policy: The State of the Art”**, EIoP paper, 16.08.2010
- Wiener A. & Puetter U., **“Informal elite dialogue and democratic control in EU foreign and security policy”**, RECON 13 08.2010
- Ντόκος Θ., «Η «αναγέννηση» της Ρωσίας και οι προοπτικές για τις Ελληνο-Ρωσικές σχέσεις», Θέσεις ΕΛΙΑΜΕΠ, 3/2010 στο www.eliamep.gr

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Allen N. & Mirwaldt K., **“Democracy-Speak: Party Manifestos and Democratic Values in Britain, France and Germany”**, West European Politics, Volume 33, Issue 4, Ιούλιος 2010.

- Bonoli G. & Emmenegger P., **"State-Society Relationships, Social Trust and the Development of Labour Market Policies in Italy and Sweden"**, West European Politics, Volume 33, Issue 4, Ιούλιος 2010.
- Bratberg Ø., **"Multi-level Parties in Process: Scottish and Welsh MEPs and their Home Parties"**, West European Politics, Volume 33, Issue 4, Ιούλιος 2010.
- Brosig M., **"The Challenge of Implementing Minority Rights in Central Eastern Europe"**, Journal of European Integration, Volume 32 Issue 4 2010. Abstract: The article examines problems of implementation of minority rights in Central Eastern Europe and explores the reasons for the implementation deficit in Estonia and Slovakia. Full implementation of minority rights norms is hampered by a combination of several factors. First, European Union conditionality was primarily focused only on the formal adoption of minority rights standards but not their proper application. Second, minority rights norms do not resonate successfully with domestically held norms. Third, minority rights norms are vaguely formulated and allow for arbitrary interpretations which complicate the application of these norms. A fourth factor examined, limitations in administrative capacities, did not play a significant role in Estonia or Slovakia.
- Christophe Roux; Luca Verzichelli, **"Italy: Still a Pro-European, but not a Fully Europeanised Elite?"**, South European Society and Politics, Volume 15, Issue 1 March 2010. Abstract: The aim of this article is to analyse the attitudes of Italian political and economic elites towards European citizenship through the results of a survey conducted in 2007. We begin with a discussion of the changing patterns of pro-Europeanism among Italian elites, within the framework of the recent deep transformations of the domestic political system. In order to understand how these transformations have affected the elites' attitudes towards European citizenship, we investigate the analytical dimensions covered in this special issue: identity, representation and scope of governance. We reach the conclusion that the Italian elite are still characterised by a clear pro-European profile. However, some hints of change are evident: in comparison with politicians, economic elites are more certain about their degree of support. Moreover, a growing difference emerges within the political class, as centre-left MPs are more oriented towards full pro-Europeanism.
- Delreux T. & Kerremans B. , **"How Agents Weaken their Principals' Incentives to Control: The Case of EU Negotiators and EU Member States in Multilateral Negotiations"**, Journal of European Integration, Volume 32 Issue 4 2010. Abstract: This article examines why and how agents weaken the incentives to control of their principals when the EU negotiates international agreements. Based on analyses of various EU decision-making processes on international trade and environmental agreements, this article argues that the EU negotiator-as-agent has a number of tools to affect the cost-benefit analysis on the basis of which the member states-as-principals decide on the activation of their control mechanisms. In order to avoid that the member states reject the international agreement reached by the EU negotiator (the Commission and/or the Presidency), the latter needs to reduce the range of behavioural options of the former. Three strategic paths are available to the agent to weaken its principals' control incentives: (a) calibrating the member states' involvement in the international negotiations, (b) being the first mover in determining its own instructions, and (c) exploiting the inconclusiveness among the member states.

- Diogo Moreira; João Pedro Ruivo; António Costa Pinto; Pedro Tavares de Almeida, **"Attitudes of the Portuguese Elites towards the European Union"**, South European Society and Politics, Volume 15, Issue 1 March 2010 ,
- Europeanization literature does not bring together member and candidate countries in a single comparative framework. Focusing on minority governance, an issue area which is not part of the *acquis*, I compare Europeanization in these two sets of countries. In the candidate countries the EU triggers a top-down change in minority language policies through conditionality. Alternatively, in the member countries it provides the space for a bottom-up change in such policies through boomerang pattern, as the European institutions fund non-state actors and help them form coalitions resulting in rising demands from the member countries. Using reports on EU-funded projects, and examples from Latvia, Turkey, Sweden, and Northern Ireland, I demonstrate that in minority governance, Europeanization is not a uniform process and it operates within different institutional logics: logic of consequences in the candidate countries vs. logic of appropriateness in the member countries. This variation is an important determinant of the outcome of Europeanization.
- Foret Fr. & Riva V., **"Religion between Nation and Europe: The French and Belgian 'No' to the Christian Heritage of Europe"**, West European Politics, Volume 33, Issue 4, Ιούλιος 2010.
- Foret Fr. & Riva V., **"Religion between Nation and Europe: The French and Belgian 'No' to the Christian Heritage of Europe"**, West European Politics, Volume 33, Issue 4, Ιούλιος 2010.
- Lightfoot S. & Geyer R., **"The Strengths and Limits of New Forms of EU Governance: The Cases of Mainstreaming and Impact Assessment in EU Public Health and Sustainable Development Policy"**, Journal of European Integration, Volume 32 Issue 4 2010.
- Miguel Jerez Mir; José Real Dato; Rafael Vázquez García, **"The Perception of the European Union by Political and Economic Elites in Spain"**, South European Society and Politics, Volume 15, Issue 1 March 2010 ,
- Nicolò Conti, **"European Citizenship in Party Euromanifestos: Southern Europe in Comparative Perspective (1994–2004)"**, South European Society and Politics, Volume 15, Issue 1 March 2010. Abstract: The aim of the paper is to analyse party attitudes towards the European Union (EU) and the issue of citizenship as voiced by the party central office in the official programmatic platforms. For this purpose, Euromanifestos have been coded by applying the common framework of the IntUne project. Accordingly, the article attempts to assess the degree of convergence between the attitudes of both the party central office and the MPs towards the EU in Greece, Italy, Portugal and Spain. The article attempts as well to assess the validity of the main theoretical arguments available in the literature that explain these attitudes.
- Nicolò Conti; Maurizio Cotta; Pedro Tavares de Almeida, **"Southern Europe: a Distinctive and More Pro-European Region in the EU?"**, South European Society and Politics, Volume 15, Issue 1 March 2010. Abstract: The main aim of this article is to show to what extent it is possible to talk about the South European member states as a homogeneous region with respect to the topics of European citizenship addressed in this special issue. In particular, we will address this problem by exploring both the level of

homogeneity of the attitudes developed by national elites within this area, and the level of distinctiveness of such attitudes compared with the pan-European trend.

- Nowak T., **"Of Garbage Cans and Rulings: Judgments of the European Court of Justice in the EU Legislative Process"**, West European Politics, Volume 33, Issue 4, Ιούλιος 2010. Abstract: As a prerequisite to shape EU policies in day-to-day negotiations, states have to know what they want and have to quickly produce good instructions. This paper analyses how domestic coordination practices influence the timing and quality of national positions. Are some states in a better position to develop instructions quickly? Are some states more likely to end up with low quality positions? In effect, three factors are crucial to the production of timely and good instructions: good cooperation between Permanent Representations and the lead ministries, autonomous lead ministries that prioritise EU work and good inter-ministerial conflict resolution systems. States such as Luxembourg and Ireland are close to these ideal practices and tend to develop good instructions swiftly, while others, such as Greece and Cyprus, frequently end up with delayed and suboptimal instructions that make it difficult for them to actively participate in EU negotiations.
- Ozlem Atikcan E., **"European Union and Minorities: Different Paths of Europeanization?"**, Journal of European Integration, Volume 32 Issue 4 2010. Abstract
- Panke D., **"Good Instructions in No Time? Domestic Coordination of EU Policies in 19 Small States"**, West European Politics, Volume 33, Issue 4, Ιούλιος 2010.
- Papadopoulos Y. & Magnette P., **"On the Politicisation of the European Union: Lessons from Consociational National Politics"**, West European Politics, Volume 33, Issue 4 July 2010. Abstract: The debate on the politicisation of the EU should consider its consociational nature. Comparing the EU to Switzerland and Belgium, this article discusses S. Hix's and S. Bartolini's contrasting views on politicisation. S. Hix's recipe for bipolar politicisation is based on some incorrect assumptions. It is not obvious that the EU is evolving towards more Left-Right polarisation. Even if this were the case, the nature of the EU implies that compromises are indispensable. Therefore, Hix's suggestions would not suffice to clarify political choice, and Euroscepticism would not be reduced. The consociational nature of the EU also makes less credible S. Bartolini's fears of possible negative consequences for governability. The politicisation of constitutive issues can even help to integrate Eurosceptic segments of public opinion. The authors suggest a middle way regarding EU politicisation based on lessons from consociational politics, and the coupling of a system of 'negotiation democracy' with mechanisms of direct popular participation.
- Roula Nezi; Dimitri A. Sotiropoulos; Panayiota Toka, **"Attitudes of Greek Parliamentarians Towards European and National Identity, Representation, and Scope of Governance"**, South European Society and Politics, Volume 15, Issue 1 March 2010, Abstract: This article analyses the attitudes of Greek political elites towards the European Union (EU) and compares them with the views of public opinion. Data were collected in 2007 through personal interviews with 90 MPs and a public opinion survey (IntUne project). The attitudes of MPs are discussed with regard to three dimensions of European citizenship: identity, representation, and scope of governance. There are traditionalists, formalists, and liberals among the MPs. Their trust in EU institutions and their perceptions of EU policy areas and levels of policymaking are strongly influenced by political ideology and party affiliation.

- Scherpereel J. A., **"European Culture and the European Union's 'Turkey Question'"**, Abstract: This article attempts to discern whether Turkey belongs to Europe's emerging pan-European cosmopolitan culture and investigates the political implications of Turkish cultural 'otherness'. The article revisits Laitin's (2002) suggestion that social mobility in contemporary Europe requires individuals to possess 2 ± 1 cultural repertoires. Then, drawing on analysis of Eurobarometer, World Values Survey, European Values Survey, and original datasets, it compares the cultural repertoires of citizens from four groups of European countries - the EU's founding members, countries that joined the Communities between 1973 and 1995, countries of the 2004/2007 enlargement wave, and Turkey itself. The data support the conventional wisdom that Turkey is culturally quite different from EU norms. Still, the article concludes by interrogating the political implications of this difference and suggesting that Turkey's cultural alterity does not necessarily preclude the possibility of smooth Turkish integration into the EU.
- Wonka A. & Rittberger B., **"Credibility, Complexity and Uncertainty: Explaining the Institutional Independence of 29 EU Agencies"**, West European Politics, Volume 33, Issue 4, Ιούλιος 2010. Abstract: The delegation of policy-making tasks to EU agencies and their remarkable growth in number over the past two decades mark a striking new development in the EU's institutional make-up. While most of the nascent literature on the EU's 'agencification' addresses the conditions for agency creation and the implications of agency governance from the perspective of democratic accountability, there is a lack of empirical research systematically scrutinising the institutional structure and degree of formal-institutional independence of these agencies. This article offers a comprehensive empirical assessment and measure of the variation in institutional independence displayed by the entire set of 29 EU agencies operating under the EU's three pillars and tests hypotheses explaining variation in formal independence among agencies.

CALL FOR WORKSHOPS, PANELS, PAPERS AND POSTERS
61st POLITICAL STUDIES ASSOCIATION ANNUAL CONFERENCE

"Transforming Politics: New Synergies"

19 - 21 April 2011

Novotel London West

www.psa.ac.uk/2011/Call.aspx

Proposals are invited on all areas of political research, in particular those related to the following themes:

- New thinking in domestic and international politics
- Developing new and revisiting old theory
- New methods, methodologies, applications and practices
- Multi-, inter- and trans-disciplinary partnership/collaborative projects
- Connecting research and practice: Impact on policy

Deadline for submission of all proposals for Workshops, Panels or Papers:

24 September 2010.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΕΕΠ

1. ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- Ανδρέου, Γιώργος, Συνοχή και διαρθρωτική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Διαμαντίκος, Κων/νος - Τριαντόπουλος, Χρήστος, Το Διαδίκτυο στην υπηρεσία της έρευνας, Εκδόσεις Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2006.
- Διαμαντίκος, Κωνσταντίνος, Θεωρία και πρακτική της αξιολόγησης Προγραμμάτων, δράσεων και πολιτικών, Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- Δούση, Εμμανουέλα, Η κοινοτική περιβάλλοντος και η επίδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Καζάκος, Πάνος, Αναθεώρηση του συντάγματος και Οικονομία. Δοκίμιο οικονομικής ανάλυσης των συνταγματικών θεσμών, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- Καζάκος, Πάνος, Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας, Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις, Αθήνα 2005.
- Κουτσιαρός, Αθανάσιος, "www.ΠολιτικόΙσλάμ.online.tr" Η ηλεκτρονική παρουσία του Τούρκικου πολιτικού Ισλάμ στο διαδίκτυο, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Κουτσιαράς, Νίκος, Η Λήψη Αποφάσεων σε μια Οικονομική Ένωση. Υποδείξεις με αφετηρία τη σύγχρονη οικονομική θεωρία της πολιτικής, Παπαζήσης, Αθήνα 2003.
- Κουτσιαράς, Νίκος, Ποιος ελπίζει ή φοβάται τις Βρυξέλλες; Η ρυθμιστική παρέμβαση της Ε.Ε. στις αγορές εργασίας, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Μπόττσιου, Κων/να, Μεταξύ NATO και ΕΟΚ. Η Ευρώπη σε αναζήτηση μιας αμυντικής και πολιτικής ένωσης, 1949-1957, Παπαζήσης, Αθήνα 2002.
- Koutsias, Nikos, Understanding Economic and Monetary Union, Institute of European Integration and Policy, Metamesonykties Ekdoseis, Athens 2005.
- Τριαντόπουλος, Χρήστος, Εποπτεία τραπεζικού συστήματος: Η ευρωπαϊκή εμπειρία και το νέο κανονιστικό πλαίσιο, Παπαζήσης, Αθήνα 2008.

2. ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α. Μέλη ΔΕΠ και Συνεργάτες από άλλα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα

- Διαμαντόπουλος, Χρήστος, "Διοικητικές αντιλήψεις και Διοικητικά συστήματα: Αγγλοαμερικάνικη και ευρωπαϊκή παράδοση". WP. A01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0106
- Καζάκος, Πάνος, "Ανταγωνιστικότητα, Ανάπτυξη και Απασχόληση. Εθνικές δυνατότητες και προτεραιότητες.", WP. A03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0304
- Καζάκος, Πάνος, "Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας", 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/Met.Ekd.pdf
- Κουτσιαράς, Νίκος, "Η στρατηγική της Λισαβόνας και η έκθεση Kok: Μεταξύ οικονομικής σκοπιμότητας και πολιτικής ορθότητας", WP. A02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0205
- Λάβδας, Κώστας - Χρυσόχου, Δημήτρης, Νέες κατευθύνσεις στη μελέτη της ευρωπαϊκής πολιτείας, WP. A02/06 (2006) στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0206
- Μαραβέγιας Ν., «Σε αναζήτηση ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ύπαιθρο», WP. A01/08 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0108.pdf
- Τζιφάκης, Νικόλαος - Φακιολάς, Ευστάθιος Τ. "Οι επιχειρήσεις ειρήνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια", WP. A02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0202
- Ananiadis, Blanca, "From Lisbon to Lisbon: Narratives of Social Europe". UACES 37th Annual Conference and 12th Research Conference, WP. A02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0207
- Attina, Fulvio, Building the Union: an evolutionist interpretation, IEIP-EKEM (Conf.) 09 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 09.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 09.pdf)
- Bellamy, Richard, New modes of democracy: Can there be EU Democracy without parties or political representation? IEIP-EKEM (Conf.) 08 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 08](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 08)
- Castiglione, Dario, Notes on "The role of political identity in European integration", IEIP-EKEM (Conf.) 07 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 08.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 08.pdf)
- Diamantopoulos, Christos, "Thoughts on logical positivism, simon's decision theory and the aristotelian teleology", WP. A01/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0107
- Kaczynski, Piotr Maciej, "Polish Dilemmas on the New European Union Treaty", Institute of Public Affairs (Warsaw) στο eeep.pspa.uoa.gr/IPA.pdf
- Kassimatis, George, Common cultural roots - The cornerstone of the European Union IEIP-EKEM (Conf.) 05, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 05.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 05.pdf)
- Kazakos, Panos, After the Constitutional Debacle: What way ahead for the Union?, IEIP-EKEM (Conf.) 10, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)10.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)10.pdf)
- Kazakos, Panos, Europeanisation, Public Goals and Group Interests: Convergence Policy in Greece, 1990-2003 στο eeep.pspa.uoa.gr/WEP.pdf
- Kazakos, Panos, Scenarios for the future of Europe, WP. A01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0105

- Koutsias, Nikos - Andreou, George, Small can be beautiful: The EU budget - and the financial perspectives for 2007-2013, WP. A01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0104
- Manitakis, Antonis, The impasses in constitutionalising the EU and the perspective of moving from the shared sovereignty of states to "condominium" of peoples, IEIP-EKEM (Conf.) 02 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 02](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 02)
- Pagoulatos, George, Deepening vs Widening: Revisiting the dilemma, IEIP-EKEM (Conf.) 06_στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 06.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 06.pdf)
- Papadopoulou, Lina, Lost in "translation" or, how political visions IEIP-EKEM (Conf.) 04: regarding the future of Europe are "translated" into constitutional arrangements
- Taylor, Paul, The State of European Integration: a view on the present and future perspective, IEIP-EKEM (Conf.) 01 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 01](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 01)
- Trechsel, Alexander, The Swiss model: a bonanza for EU studies, IEIP-EKEM (Conf.) 03, [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 03](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 03)

Β. Ερευνήτες και Επιστημονικοί Συνεργάτες Ε.Ε.ΕΠ

- Δούκας, Γιάννης, "Η παγκόσμια διατροφική κρίση και η θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης", WP. B01/08:
- Διαμαντίκος, Κωνσταντίνος - Λαμπρίδης, Παναγιώτης, "Η Αναζήτηση της Ειρήνης στο Αιγαίο: Μια Συνολική Αποτίμηση της Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και Ασφάλειας στις Ελληνοτουρκικές Σχέσεις", WP. B08/04 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0804
- Διαμαντίκος, Κωνσταντίνος, Θεωρία και μέθοδοι αξιολόγησης κοινωνικών - οικονομικών παρεμβάσεων, WP. B05/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0506
- Μανούζας, Ζήσης, "Μείωση των ωρών εργασίας: Είναι αποτελεσματικό μέτρο για την αύξηση της απασχόλησης;", WP. B07/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0704
- Ματσουκά, Κλεοπάτρα, Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Προβλήματα, Προοπτικές, Προκλήσεις, WP. B04/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0406
- Μπουρίκος, Δημήτρης, Ζητήματα κοινωνικοασφαλιστικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα, Επισημάνσεις και προτεινόμενη βιβλιογραφία, WP. B03/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0306
- Παπούλιας, Ευάγγελος, Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο της εθνικής πολιτικής μουσείων. Περιπτώσιολογική μελέτη Αρκαδίας, WP. B01/07, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0107
- Σκάλκος, Δημήτρης, "Από τον Ρεπουμπλικανικό Φιλελευθερισμό στη Δημοκρατία των Ελευθεριών: Μία προσέγγιση ανα-σηματοδότησης της "φιλελεύθερης σοσιαλδημοκρατίας", WP. B02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0207
- Σοφού, Στεργούλα, "Η Αναπτυξιακή Βοήθεια ως μέσο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Περίπτωση των Δυτικών Βαλκανίων", WP. B06/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0604
- Τριαντιδής, Αρης, "Οικονομικές προεκτάσεις της περιφερειακής ολοκλήρωσης στα Βαλκάνια", WP. B05/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0504
- Andreou, George, Regional Policy in Greece Sectoral Case Study The Operational Programme "Competitiveness", WP. B01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0104
- Choros, Panagiotis, Political Conditionality in the European Neighbourhood Policy: The Case of the Southern Mediterranean WP. B02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0205
- Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos, The Greek Contribution to CFSP and Civilian Crisis Management, WP. B02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0204
- Frangakis, Nikos - Papayannidis, A.D. - Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos, FORNET CFSP Annual Report 2004-Greece, WP. B03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0304
- Kotsiaros, Athanasios, The change of the Greek foreign policy strategy towards Turkey: the Greek official political discourse, WP. B01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0106
- Petrelli, Marina - Vallianatou, Anna, The medium-small and big member states: willing enough to draw common positions during the European Convention and IGC debate on CFSP and ESDP?, WP. B02/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0206
- Triantafyllou, Martha, Forecasting conflicts with the use of event data: The Greek-Turkish case of Imia, WP. B04/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0404
- Trantidis, Aris, Interests, Ideas and Norms: The Strategy of 'Symbiosis' in the European Neighbourhood Policy, WP. B03/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0305
- Trinquelle Isabelle, "La spécificité de la gestion des déchets dans les îles au regard du droit communautaire" στο eeep.pspa.uoa.gr/IsabelleTrinquelle-French.pdf
- Vallianatou, Anna, The Iraq crisis: did the fourth EU-Greek Presidency follow a problem solving approach?, WP. B01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0105

Κείμενα εργασίας Μονάδα Τουρκίας

- Kotsiaros, Athanasios, "Turkish National Elections 2007: Choosing between democracy and authoritarianism", RUT-WP03/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP03.07.pdf>
- Κουτσιαρός, Αθανάσιος (επ.), «Η Ευρωπαϊκή Κοινή Γνώμη και η Τουρκία: Διαπραγμάτευση ενάντια στη θέληση των ευρωπαίων πολιτών;» RUT-WP02/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP02.07.pdf>
- Τριαντόπουλος, Χρήστος, «Τουρκική οικονομία: Το τρένο του 2006 θα εκτροχιαστεί το 2007;», (2007) RUT-WP01/07 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP01.07.pdf>
- Τσαπακίδης, Χρήστος, «Οι Ρωσοτουρκικές Σχέσεις στη Μεταψυχροπολεμική Εποχή: Επαναπροσδιορισμός και Νέες Τάσεις», RUT-WP04/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP04.07.pdf>

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Ξενοφώντος 4, 10557, Αθήνα
Τηλ: 210 3215549
Fax :210 3215096
email:info@ekem.gr
URL: www.ekem.gr
ISBN 960-7849-01-9

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ
ΕΝΟΠΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα
Τηλ: 210 3689535
Fax: 210 3240521
e-mail:eeep@pspa.uoa.gr
<http://eeep.pspa.uoa.gr/>